

SNEŽNIK

DVAKRATNA NESKLEPČNOST SKUPŠČINE

11. seja vseh treh zborov Skupščine občine Ilirska Bistrica je bila sklicana v četrtek, 19. julija. Po polurnem čakanju se je v veliki dvorani Doma na Vidmu zbralo 23 poslancev. Predsednik skupščine Stane Prosen je bil prisiljen sejo preložiti. V torek, 19. julija, se je na ponoven sklic odzvalo 28 poslancev, za sklepčnost pa bi jih moralo biti vsaj 34. Po enournem čakanju in iskanju, Stane Prosen je obiskal dva izmed manjkajočih, ki sta se ravnokar odpravila na sprehod, so zasedanje dokončno preložili. Predsednik in prisotni poslanci so se začeli spraševati po smislu sklicevanja skupščine. Delo stoji, za sklepčnost manjšega števila poslancev pa bi morali spremeniti statut, ki ga lahko potrdi samo obstoječa skupščina. Lokalne volitve so predvidene v letošnjem letu, po neuradnih informacijah pa naj bi Državni zbor rok za njihovo izvedbo podaljšal za 6 mesecev zaradi nejasnosti okoli novih občin. Predlog o zmanjšanju obsega dnevnega reda ni sprejemljiv, ker gre za nujne zadeve, ki jih je potrebno urediti, zato se je Stane Prosen v soglasju s prisotnimi poslanci odločil, da po naslednjo sejo sklical septembra. Skupščina bi morala na julijskem zasedanju obravnavati odločilo o skupnih prostorskih ureditvenih pogojih do njegovega sprejetja na Bistriškem ne bo novogradnji), potrditi bi morala ravnateljice Knjižnice M. Samsa, glasbene šole, OŠ Knežak, OŠ Podgora Kuteževo in direktorja Zdravstvenega doma. Sedanji direktor Marko Dujc je zaprosil za razrešitev, svet zavoda pa je med tremi prijavljenimi kandidatkami (dr. Odineja Komen, dr. Gordana Živec-Kalan in dr. Ivica Smajla) izbral slednjo, ki je dobila podporo tudi s strani zaposlenih.

PAPIRNICA

Linea Art

PRED ZAČETKOM NOVEGA ŠOLSKEGA LETA SMO VAM PRIPRAVILI VELIKO IZBIRO ŠOLSKIH POTREBŠČIN. OBIŠČITE NAS NA BAZOVIŠKI 19, TEL. 067/42-077, IN SAMI SE BOSTE PREPRIČALI, DA SMO NAJCENEJŠI!

Svinčniki z zamenljivo konico 95 SIT
Flomastri, 12. kom., od 150 SIT dalje
Barvice, 12. kom., od 160 SIT *
Barvice, 24. kom., od 370 SIT *
Nalivna peresa od 140 SIT *
Kemični svinčniki od 30 SIT *
Šolska lepila od 76 SIT *
Vodenke od 280 SIT *
Čopiči od 60 SIT *
Lepilni trak od 35 SIT *
Zvezki A4 od 70 SIT *
Zvezki A5 od 37 SIT *
Zvezki stolistni A5 od 125 SIT *
Peresnice (polne) od 1.050 SIT *
Šolske torbe (nahrbtniki) 2.830 SIT

NUDIMO VAM TUDI ŠIROKO IZBIRO PISARNIŠKEGA MATERIALA PO NAJUGODNEJŠIH CENAH.

Karikatura: Marko Renko

LASTNINSKO PREOBLIKOVANJE TERMOPLASTOV-PLAME

Družba Termoplasti-Plama iz Podgrada je po izvedeni anketi in skupščini 152-članskega kolektiva v začetku letošnjega leta sprejela odločitev o lastninskem preoblikovanju. 13. julija jim je Agencija za privatizacijo, kot prvi Plamini družbi in prvi na ilirskobistriško-postojnskem področju, odobrila program.

V podjetju, ki proizvaja polietilensko embalažo, so se odločili za kombinirani model lastninjenja, po katerem bo 20% vrednosti podjetja (ocenjeno je na okoli 5 milijonov DEM) predstavljala interna razdelitev, 40% skladi Republike Slovenije, 40% pa notranji odkup. Za javno prodajo se niso odločili. Po prepričanju direktorja Antona Juriševiča bodo z notranjim odkupom dosegli večjo motivacijo zaposlenih v času, ko se podjetje po izgubi jugoslovanskega preusmerja na zahtevnejša evropska tržišča in mora veliko vlagati v sodobno tehnologijo. Konec novembra naj bi se dokončno preoblikovali iz družbe z omejeno odgovornostjo v delniško družbo Termoplasti-Plama in tako spremenjeni dočakali 40-letnico obstoja podjetja v prihodnjem letu.

NALOŽBA ZA 21. STOLETJE

Družba Poliuretani-Plama se po zmanjšani proizvodnji in težavah ob razpadu jugoslovanskega uveljavlja na evropskem tržišču in nanj izvaža že 2/3 proizvodnje. Da bi se pridružili najuspešnejšim tujim podjetjem in leta 1996 dosegli načrtovano proizvodnjo 5000 ton mehke poliuretanske pene, so zaradi vse večje konkurence prisiljeni investirati v posodobitev tehnologije za izdelavo in predelavo novih tipov pene s posebnimi lastnostmi, ki bo varna in okolju prijazna. Največja naložba na področju postojnske gospodarske zbornice v letošnjem letu bo zaključena v septembru. Mednarodne marketinske študije predvidevajo do preloma tisočletja približno 4% letne rasti uporabe mehke poliuretanske pene, zato je odločitev 235 delavcev toliko bolj upravičena. Skupna vrednost investicije znaša 4 milijone DEM.

Naložba bo omogočila izdelavo povsem novega prostora s cisternami in ostalo tehnološko opremo za pripravo surovin pred vstopom v mešalno glavo stroja. Bojazen, da bi šlo kaj narobe v najzahtevnejši fazi - mešanju surovin, bo odpadla, ker bosta mešanje reaktantov prevzeli 2 novi mešalni glavi. Za doseganje največje kvalitete etrskega in estrskega tipa pene je neodvisen sistem mešanja najbolj odločilen. Proces priprave surovin in proizvodnje bo delno avtomatiziran. Vse ključne faze v tehnološkem postopku bodo računalniško nadzorovane, od merjenja dejavnikov (temperatura, vlažnost, zračni pritisk) do proizvodnje različnih tipov pen, kar bo z opremo nemške firme Henecke vsekakor lažje izvedljivo. K modernizaciji obdelave pene bosta veliko pripomogli dve novi kopirni žagi z vrtljivo delovno mizo za brezprašni rez. Hitrost rezanja bo bistveno hitrejša, žagi pa bosta

omogočili tudi rezanje oblik, ki jih narekujejo novi izdelki in zahtevni kupci. Direktor družbe Radoš Gregorič in vodja razvojnega sektorja dr. Ciril Kastelic zagotavljata, da se v Poliuretanih-Plami ne bodo zadovoljili z omenjeno naložbo. Za naslednje triletno obdobje imajo že pripravljene načrte za izboljšanje transportnega sistema pri ulivanju blokov in uvedbo novega načina penjenja z ogljikovim dioksidom - zamenjavo za frigen, ki je škodljiv za ozonski plašč.

V podjetju (njegova vrednost je ocenjena na več kot 11 milijonov DEM) se pripravljajo tudi na lastninsko preoblikovanje. Med kombinacijami modelov je tudi javna prodaja delnic 19% družbenega kapitala, tako da bi zaposleni, upokoenci in bivši delavci v petih letih postali lastniki 60% podjetja, 40% pa bi ostalo v lasti skladov. Delnice naj bi šle v javno prodajo sredi jeseni.

B. Z.

FERRARI MOTORSHOV MAŠUN '94

Na Mašunu nad Il. Bistrico se je v nedeljo, 7. avgusta, zbralo veliko število radovednih gledalcev in skoraj vsa imena, ki kaj pomenijo v slovenskem avtomobilističnem športu. Dirka je bila tekmovalnega značaja, vendar ni šela za nobeno prvenstvo. Organizator, Ferrari klub Il. Bistrica, je hotel preizkusiti progo in interes publike za izvedbo prave dirke v gorsko hitrostnem razredu, ki jo načrtuje v prihodnjem letu. (Več na strani 8)

Dr. Igor Muševič, sodelavec Instituta Jožef Stefan in dobitnik mednarodne nagrade Glenna Browna

BISTVO STVARI JE OČEM PRIKRITO

Napol spe bi prepoznal glasbo skupine Begnograd, ki je igrala nenavadno mešanico različnih glasbenih stilov s še bolj nenavadno zasedbo instrumentov (harmonika, klarinet, bas in bobni). Izid laserske plošče *Tastare (Theoldwones)* lansko jesen me je prepričal, da njihova glasba tudi po petnajstih letih ni izgubila svežine in originalnosti. Igorjevi nemirni ritmi, ki jih je izvajal iz zelenega tolkalskega kompleta in skladbe *Begnograd, Kranjskagorabluesnazaj, Tanova, Zimska* itd. še živijo. Izid plošče se je nekako ujema s časom, ko je Igor Muševič postal doktor znanosti iz fizike tekočih kristalov. Kako majhen je svet in koliko skrivnosti še skriva. Če preprosti ljudje dojemamo resnico sveta z varljivimi čuti, jih znanstveniki odkrivajo drugače, nekako tako kot so jih predsokratiki - z razumom, mero in številom, danes pa še z nepogrešljivim eksperimentom.

Kakšno združenje je Mednarodno društvo za tekoče kristale in kako bi nam pojasnili praktičen pomen uporabe tekočih kristalov, če vemo, da jih večina izmed nas pozna le iz zapetih ur in žepnih računalnikov?

Mednarodno društvo za tekoče kristale (*International Liquid Crystal Society - ILCS*) je mednarodno društvo, v katerem se združujejo raziskovalci s področja fizike in kemije tekočih kristalov. V tem trenutku je v društvu včlanjenih približno tisoč znanstvenikov iz vsega sveta, ki se ukvarjajo z raziskavami tekočih kristalov. ILCS je do neke mere podobna drugim sorodnim mednarodnim združenjem, v katerih se združujejo ljudje s sorodnimi poklici ali se poklicno ukvarjajo s specifičnim strokovnim področjem. ILCS je verjetno nastala zaradi potrebe po tesnejšem organiziranju, združevanju in spoznavanju znanstvenikov, ki v različnih delih sveta delajo na raziskavah tekočih kristalov. Ta organizacija skrbi za redne mednarodne konference, na katerih se znanstveniki srečujejo in izmenjavajo informacije, sodeluje pri publikacijah s področja tekočih kristalov in med drugim podeljuje mednarodno nagrado G. Browna za najboljšo disertacijo s področja tekočih kristalov.

Tekoči kristali so snovi, ki so bile odkrite že pred zelo dolgim časom, vendar so ljudje spoznali njihovo praktično uporabo šele sredi sedemdesetih let. Takrat so ameriški fiziki ugotovili, da je mogoče s pomočjo teh snovi izdelati zelo zanimive prikazalnike (display), ki med delovanjem ne porabijo praktično nobene energije. To odkritje je sprožilo plaz, ki se ni ustavil vse do današnjih dni. Prvi primer uporabe tekočih kristalov prav gotovo vsakdo pozna: to so digitalne zapestne ure, ki so začele sredi sedemdesetih let prihajati iz Japonske in so v kratkem času dobesedno preplavile svetovno tržišče. Tekoči kristali so namreč ravno pravšnji za tak izdelek, saj prikazalnik s tekočimi kristali za svoje delovanje porabi zelo malo energije, zato za njegovo delovanje potrebujemo le miniaturno baterijo. Prav na primeru uporabe tekočih kristalov ugotovimo izredno daljnovidnost, ali če hočete intuicijo raziskovalcev z daljnega Vzhoda, ki so od začetnega odkritja ameriških izumiteljev nadaljevali težavno pot razvoja tehnologije tekočikristalnih prikazalnikov in jo v obdobju dvajsetih let pripeljali do neslutnega razvoja. Preračunljivi

Japonci so pač pravilno predvidevali, da bo tekoče kristale v prihodnosti mogoče uporabiti v prenosnih računalnikih, kamerah, fotoaparatih, zabavni elektroniki in na koncu v prenosnih televizorjih. In še več, verjeli so, da bodo taki izdelki zanimivi za sodobnega človeka ob koncu dvajsetega stoletja. Moramo priznati, da se je večina njihovih predvidevanj iz začetka sedemdesetih let uresničila, saj danes lahko srečamo tekoče kristale v vseh prej naštetih izdelkih in lahko gledamo televizijski program na majhnih prenosnih televizorjih. Po dvajsetih letih razvoja se tako prvič srečujemo z možnostjo, da bo klasični slikovni element dvajsetega stoletja, to je katodna cev v televizorjih, zamenjan z modernim zaslonom na tekoče kristale, ki bo po vsej verjetnosti najbolj pomemben slikovni element enaindvajsetega stoletja. Človek se vprašuje, zakaj so zasloni s tekočimi kristali boljši od klasične katodne cevi. Prva prednost je velikost zaslona. Sam tekočikristalni zaslon je debel praktično samo nekaj milimetrov, medtem ko sedanje katodne cevi merijo 40 centimetrov v globino in zavzemajo veliko koristnega prostora. Celoten zaslon s tekočimi kristali, na katerem lahko gledamo TV program, je debel približno 5 centimetrov in ima pred klasičnim veliko prednosti. Za svoje delovanje porabi bistveno manj energije in ima izredno dobro definirano ostrino slike, ki je posledica načina prikazovanja slike na tekočih kristalih. Kdor pogleda številke na digitalni ročni uri, vidi, da so številke izredno ostro upodobljene in tako ostrino slike je mogoče brez težav doseči na zaslonu s tekočimi kristali. Sam sem tak zaslon videl v jeseni lanskega leta v Tokiu in moram priznati, da sem bil dobesedno šokiran nad kvaliteto slike. V tem smislu se zasloni s tekočimi kristali izredno dobro ujemajo z zelo velikim tehnološkim projektom televizije z visoko resolucijo - High Definition TV (HDTV), ki je kot po naključju ravno na Japonskem v izrednem razvojnem tempu. Ocenjujem, da je proizvodnja zaslona v merah 30 x 40 cm povsem realna v bližnji prihodnosti in da se bo vložen kapital, ki ga merimo v nekaj sto milijonih dolarjev, izredno hitro povrnil.

Vsak znanstvenik mora prehoditi dolgo študijsko pot. Kako ste prišli do naziva doktorja znanosti?

Študiral sem tehnično fiziko na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijev Ljubljani, po končani diplomi pa sem se kot štipendist Instituta J. Stefan na inštitutu zaposlil v Odseku za fiziko trdne snovi. Odsek vodi akademik prof. dr. Robert Blinc, ki je po mojem mnenju eden najbolj uspešnih slovenskih fizikov vseh časov. Tu sem nekaj let delal v zelo uspešni skupini za aplikacijo tekočih kristalov, ki je za potrebe ISKRE-HIPOT iz Šentjerneja na Dolenjskem razvila lastno tehnologijo izdelave prikazalnikov na tekoče kristale. V tej tovarni sedaj že dvanajsto leto izdelujejo prikazalnike, ki so plod našega lastnega tehnološkega razvoja. Po izteku obdobja razvoja omenjene tehnologije sem se vključil v program mladih raziskovalcev. V letu 1990 sem nato opravil magistrski študij na FNT in čez tri leta zagovarjal doktorsko disertacijo pod mentorstvom profesorja Blinca.

Zaposleni ste na Institutu Jožef Stefan v Ljubljani, ki je cenjen in upoštevan doma in v tujini. Kako je organizirano delo na inštitutu? V kakšni zvezi je s slovensko industrijo?

Dejavnost IJS je zelo raznovrstna, saj obsega zelo različna področja znanosti zato bi se omejil na opis raziskovalne dejavnosti na nekaterih področjih fizike. V grobem lahko razdelimo raziskave s področja fizike na pet zaokroženih celot, od katerih bi omenil področja, ki jih podrobneje poznam: fizika osnovnih delcev, teoretična fizika in fizika trdne snovi. Da bi si bralci lahko ustvarili sliko o načinu dela na teh področjih, bom poskusil z enostavnimi besedami povedati nekaj o tem. Sam precej sodelujem s sodelavci na področju teoretične fizike, ki se tudi ukvarjajo s tekočimi kristali. Za svoje delo zelo veliko uporabljajo računalnike, seveda pa ne gre tudi brez svinčnika in papirja. Pri tem delu gre za to, da poskušajo napovedati, kaj se bo dogajalo s snovjo, ko se bo znašla v

določenih okoliščinah. Pri tem mislim spremembo temperature ali pa vpliv zunanjega električnega polja. Ljudje se pogosto vprašujejo o praktičnem pomenu takega dela. Moj odgovor je, da je teoretično razumevanje obnašanja snovi osnova prav vsake tehnologije. Naj se omejim samo na primer tekočih kristalov. V letu 1975 je ameriški fizik R. B. Meyer na osnovi briljantnega razmišljanja teoretično napovedal obstoj nove vrste tekočih kristalov, ki jih je poimenoval feroelektrični tekoči kristali. Napoved je bila tako nenavadna in nekonvencionalna, da mu ni nihče verjel in so mu celo odklonili objavo članka v zelo ugledni fizikalni reviji. Naslednje leto so kemiki uspeli sintetizirati spojino, ki je imela natanko take lastnosti, kot jih je Meyer teoretično napovedal. Te vrste tekočih kristalov pa so prav danes osnova nove generacije zaslonov, ki jih vgrajujejo v prenosne računalnike. Iz tega primera lahko vidimo, kako pomembno je poznavanje teorije v fiziki in kako tesno je povezana s tehnologijo. Današnja tehnologija ne sloni na receptih ali črni magiji, temveč mora imeti trdne temelje v fiziki in kemiji. Vidimo torej, da je naloga teoretičnih fizikov napovedovanje obnašanja snovi, če so te napovedi resnične ali ne pa raziskujejo eksperimentalni fiziki, med katere sodijo tudi raziskovalci na Odseku za fiziko trdne snovi. V Odseku je zaposlenih približno 60 raziskovalcev in tehnikov, mislim da je večina mladih raziskovalcev s področja fizike in kemije. Odsek se tradicionalno ukvarja z raziskavami lastnosti kristalov, med katerimi bi omenil feroelektrične kristale in tekoče kristale. Delo na tem področju je pred mnogimi leti začel ravno profesor Blinc, ki mu gre zasluga, da je utemeljitelj "Ljubljanske" šole fizike kondenzirane materije, ki je poznana in zelo cenjena v svetu. Pri raziskavah uporabljamo različne eksperimentalne metode, s katerimi je mogoče meriti lastnosti snovi in s tem potrditi ali ovreči

teoretične napovedi. Tako se na Odseku že od vsega začetka uporablja magnetna rezonanca, jedrske magnetne resonançe, ki je ravno v zadnjih letih doživela nesluten prodor na področju medicine. Če ste že slišali za izraz Magnetic Resonance Imaging (MRI), slikanje s pomočjo magnetno resonançe, s katero lahko dobite vpogled v tridimenzionalno strukturo živega tkiva. Ta metoda postaja nepogrešljiva na področju diagnostike. Človeka enostavno položijo v ogromen magnet in obsevajo z nenevarnim radioaktivnim valovanjem, na zaslonu pa čez nekaj časa dobite tridimenzionalno sliko človeškega telesa. S pomočjo računalnika nato lahko izbirate posamezne prereze telesa in proučite strukturo tkiva. To je še eden od primerov uporabnosti fizike, saj so prav fiziki tisti, ki so prvi odkrili in izdelali naprave za magnetno resonančo. Takih primerov pravzaprav v vsakdanjem življenju precej, od katodne cevi do gramofona, v katerem je osnovni element laser, ki so ga odkrili prav fiziki. Delo na odseku torej sloni na eksperimentalnih metodah v fiziki, so po mojem mnenju v tesni zvezi s praktično uporabo in so zato zelo pomembni člen med znanostjo in industrijo ter tehnologijo. V industriji tehnologiji morate namreč natančno meriti določene fizikalne lastnosti in morate zato nujno obvladati sodobne eksperimentalne metode, ki je vezan na industrijo in to na področju fizike, kemije, biologije, računalništva vendar je moje osebno opažanje, da je sposobnost industrije za financiranje raziskav v zadnjih letih močno upadla, kar mislim da dolgoročno vodi v slabo situacijo, tako za industrijo, za raziskave. Mislim, da je eden od osnovnih vzrokov za tako situacijo prehodno obdobje, v katerem se lastnik slovenske industrije, ki bo v prihodnosti imel interes usmerjati raziskave, od hujših posledic tega obdobja, "tranzicije" pa je slabo zaposlovanje solanih ljudi v obstoječi industriji, za področje fizike si upam trditi, da zastopanost fizikov v razvojnih celicah slovenskih podjetij katastrofalno majhna, če jo primerjamo z izobrazbeno strukturo v tujini.

Kako je nastajala vaša doktorska disertacija ŠTUDIJA ELEMENTARNE EKSCITACIJE V FEROELEKTRIČNIH TEKOČEM KRISTALU? Kako raziskovalne postopke ste uporabljali?

Pri izvedbi disertacije sem sodeloval v Laboratoriju za močna magnetna polja Univerze v Nijmegenem, Nizozemskem. To je eden od svetovnih centrov, v katerih dosežemo izredno močna magnetna polja, ki se srečujejo tudi znanstveniki iz vsega sveta, ki v teh magnetnih napravah eksperimentalne meritve na raznih snoveh. Za področje dela sem si izbral feroelektrične tekoče kristale, ki so že omenil na začetku pogovora, so zelo zanimivi za sedanjo generacijo računalniških monitorjev. Želel bi narediti posebno napravo, ki bi omogočala laserske meritve lastnosti snovi v zelo močnih magnetnih poljih in to sem po dveh letih eksperimentalno tudi uspel. Z omenjeno napravo je mogoče potrditi nekatere teoretične

INTERVJU

...povedi iz sedemdesetih let, prav tako... sem pokazal, da je tovrstne... eksperimente sploh mogoče realizirati, ... na začetku dela ni bilo zelo... pomembno.

svetu izhaja množica znanstvenih... Znanost brez možnosti objave... Vaši rezultati raziskav so bili... objavljeni v uglednem amerškem... časopisu The Physical Review Letters. ... kritiki za objavo so najbrž zelo strogi. ... kako vam je uspelo?

sem bil še posebej vesel. Velja omeniti, da sodelavci z Odseka redno objavljajo svoje članke v tej reviji, kar zagotovo veliko pove o kvaliteti dela na Odseku.

V 20. stoletju se je sodelovanje znanstvenikov zelo razmahnilo. Hahn, Bohr, Fermi itd. so se redno obveščali o rezultatih raziskav in novih odkritjih. Seveda je šlo za jedrsko fiziko, nadaljnje sodelovanje pa je preprečila politika in blokovska razdelitev sveta. Kako se danes pretakajo informacije in kako je s položajem znanstvenikov v vzhodni Evropi?

V obdobju do II. svetovne vojne je bilo sodelovanje vsekakor lažje in bolj intenzivno kot v obdobju hladne vojne iz enostavnega razloga, ker je bilo znanstvenikov malo. Obveščali in srečevali so se na bolj komoren način, ki je po mojem mnenju zelo učinkovit, saj omogoča zelo intenzivno izmenjavo mnenj. Kot primer naj omenim srečanje ameriške fizikalne zveze v letih neposredno po vojni. Na tem srečanju je sodelovalo približno dvajset ljudi, ki so zakoličili temelje razvoja fizike v naslednjih štiridesetih letih. Nekaj udeležencev tega sestanka je pozneje dobilo Nobelovo nagrado za fiziko. V obdobju po drugi vojni se je sodelovanje precej ustavilo, pozneje pa se je v šestdesetih in sedemdesetih letih z razvojem tehnologije precej okrepilo. Po drugi strani se je število znanstvenikov povečalo, tako da je postala znanost zelo odprta, množična in po mojem mnenju na nekaterih področjih prerašča razumne okvire. Posledica tega je enormna količina informacij, ki jih je izredno težko selekcionirati in ločiti bistveno od nebitnega. Posebno vlogo imajo pri vsem tem založbe, ki so odkrile, da je publiciranje znanstvenih člankov dober posel. Poleg naraščanja in pogosto nekritičnega objavljanja člankov je za sodobno znanstveno srenjo značilen še en pojav, ki je povezan z razpadom sistemov v vzhodnoevropskih državah in Rusiji. V

VOLUME 68, NUMBER 12 PHYSICAL REVIEW LETTERS 23 MARCH 1992

Phason Dispersion and Magnetic-Field-Induced Band Gap in a Ferroelectric Liquid Crystal

I. Muševič, B. Žekš, and R. Blinc
J. Stefan Institute, Jamova 39, 61000 Ljubljana, Slovenia

H. A. Wierenga and Th. Rasing
Research Institute for Materials and High Field Magnet Laboratory, University of Nijmegen, NL-6525 ED Nijmegen, The Netherlands
(Received 30 December 1991)

The phason dispersion and the dielectric response of a ferroelectric Sm-C* liquid crystal in an external magnetic field have been measured. A magnetic-field-induced splitting of the phason branch into an acousticlike and an opticlike mode was observed, indicating a crossover between the plane-wave-like and solitonlike phason dynamics. The resulting band gap at $q=0$ is a direct consequence of the broken continuous helicoidal symmetry of the Sm-C* phase in a transverse magnetic field.

PACS numbers: 61.30.Gd, 64.70.Md, 64.70.Rk, 78.33.+e

In the Sm-C* phase of a ferroelectric liquid crystal, rodlike molecules with a transverse dipole moment are arranged in liquidlike smectic layers. The director $\mathbf{n}(\mathbf{r})$ that describes the time-averaged orientation of the long molecular axis is tilted with respect to the layer normal at an angle θ and precesses with a period p_0 on moving from one layer to another. Usually p_0 is much larger than the interlayer distance so that the system can be considered as a helicoidal continuum. The symmetry of each smectic layer is C_2 .

In the long-wavelength limit the spectrum of elementary excitations consists of two branches [1,2]. The amplitude branch represents the variation in the magnitude of the tilt angle and is observable only close to the Sm-C* \rightarrow Sm-A transition. The phason branch represents a collective plane-wave-like excitation of the phase $\Phi(\mathbf{r}, t)$ of the director field. Because of the continuous helicoidal symmetry, the phason excitation displays a plane-wave behavior with a parabolic dispersion relation.

A static magnetic field $\mathbf{H} = (0, H, 0)$ perpendicular to the helical axis \mathbf{e}_z tends to align the molecules in the direction of the field if the anisotropy of the magnetic susceptibility $\Delta\chi = \chi_{\parallel} - \chi_{\perp}$ is positive. The helical structure is distorted in a solitonlike manner and this distortion is accompanied by an increase of the period $p(H)$ of the Sm-C* phase. The solitonlike distortion breaks the continuous helicoidal symmetry of the unperturbed Sm-C* phase. The remaining symmetry element is a discrete one, i.e., a translation over a distance $p/2$ along the helix, followed by a rotation through an angle π around the helix. High magnetic fields completely unwind the helical structure and the Sm-C* phase transforms into a uniform Sm-C phase at the critical field H_c .

The breaking of the continuous helicoidal symmetry has some fascinating implications for the nature of phason dynamics. Phason eigenfunctions should obtain the Bloch form and the concept of a Brillouin zone (BZ) has to be introduced, reflecting the appearance of a periodic potential for phason propagation. This should result in a splitting of the phason branch into an acousticlike and an opticlike branch, separated by a gap. The magnetic field has here a similar role as the "lock-in" lattice term in incommensurate solids. The difference is that here the magnetic field can be continuously varied and thus the "soliton" regime and the magnitude of the periodic potential can be externally controlled at any given temperature which is not the case in incommensurate systems.

In this Letter, we report what we believe to be the first experimental observation of the splitting of the phason branch into an acousticlike and an opticlike mode. The experiment was performed in the Sm-C* phase of a ferroelectric liquid crystal and the splitting was induced by an external transverse magnetic field. The phason dispersion curves were determined by quasielastic light scattering spectroscopy, whereas the magnetic-field-induced band gap was measured by both light scattering and dielectric relaxation spectroscopy. The splitting between the two branches was observed even for very small fields, where the change of the period of the helix is too small to be detected.

The dynamics of the phase fluctuations [1,2,4-6], propagating along the helical axis of a distorted Sm-C* phase, can be derived from the Landau thermodynamic potential [7,8]. Expressing the Sm-C* order parameter ξ as

$$\xi(\mathbf{r}, t) = \cos\Phi(\mathbf{r}, t), \quad \xi_z(\mathbf{r}, t) = \theta \sin\Phi(\mathbf{r}, t), \quad (1)$$

one obtains in the constant amplitude approximation [3] the phase-dependent part of the nonequilibrium free-energy density as

$$g(\Phi) = -A\theta^2 \frac{\partial\Phi}{\partial z} + \frac{1}{2} K_{11} \theta^2 \left(\frac{\partial\Phi}{\partial z} \right)^2 - \frac{1}{2} \Delta\chi H^2 \theta^2 \sin^2\Phi. \quad (2)$$

Here A is the Lifshitz term, K_{11} is the torsional elastic constant, and $\Delta\chi$ is the diamagnetic anisotropy. After minimizing $g(\Phi)$ with respect to $\Phi(\mathbf{r}, t)$, one obtains the static soliton $\Phi_0(z)$ of the sine-Gordon equation in the

1850 © 1992 The American Physical Society

tej državi imajo odlično šolo matematike in fizike, vendar pa jim grozi, da bodo v tem obdobju doživeli pravi beg možganov in s tem nacionalno katastrofo. Razlog so katastrofalno slabe plače znanstvenikov - doktor fizike v Ukrajini ima približno 30 dolarjev mesečne plače. Slovenija je po mojem mnenju tu ubrala pametno politiko in upam, da bo slovenska znanost brez hujših pretresov prebrodila obdobje socialnih sprememb.

7. julija ste prejeli v Budimpešti nagrado Glenna Browna, pionirskega raziskovalca tekočih kristalov. Kako potekajo mednarodne konference znanstvenikov? So vam izkušnje z glasbenih odrov pomagale pri nastopu?

Poleg objav v časopisih in revijah znanstveniki izmenjujejo ideje in rezultate raziskav na mednarodnih konferencah. Na njih se zbirajo znanstveniki, ki se ukvarjajo z

določenim področjem raziskovanja. Srečanje v Budimpešti je bilo delovno in letošnja največja mednarodna konferenca za tekoče kristale (15. po vrsti). Pred dvema letoma je bilo srečanje v Pisi, čez dve leti pa bo v Ohio. Na konferencah ponavadi potekajo predavanja, dnevno se jih zvrsti tudi dvajset, vzporedno z njimi pa se odvijajo tudi posterji (plakati). Na ta način dobijo tisti, ki niso bili izbrani za ustno predstavitev možnost, da ob nepovedanem času predstavijo svoje raziskave. Morebitni poslušalci seveda lahko tudi diskutirajo s predavateljem, če je prisoten seveda. Lansko leto je bila podobna konferenca v Tokiu, kjer sem nastopil ob plakatu, v Budimpešti pa sem kot nagradjenec imel ustno predavanje. To je vsekakor zelo pomembno, saj si ljudje, v Budimpešti jih je bilo okoli 1000, najbolj zapomnijo tisto, kar slišijo. Letošnja podelitev nagrade G. Browna je bila po svoje posebna zaradi tega, ker so bile podeljene štiri nagrade za doktorska dela s področja tekočih kristalov namesto predvidenih dveh. Mednarodna žirija s sedežem v Göteborgu je imela, po besedah njenega predsednika, zelo težko, oziroma neizvedljivo nalogo izbrati dve najboljši disertaciji od prispelih sedemnajstih. Zato so se izjemoma odločili, da se v letu 1994 podeli štiri nagrade, dve s področja fizike in dve s področja kemije. Nagrade so šle v Združene države Amerike, Japonsko, Francijo in Slovenijo. Če naredim primerjavo s svojimi glasbenimi nastopi, je bil to tudi neke vrste nastop na odru z občutki, ki so bili zelo podobni občutkom glasbenika, ko mora občinstvo prepričati, da je tisto kar počne dobro in pomembno. Če imaš že nekaj izkušenj, je to zate vsekakor zelo dober. Z glasbo se ne ukvarjam več, čeprav imamo v hiši klavir, kitaro in ojačevalec. Zanj so bolj zanimata sin in hčerka.

Branko Zidarič

KULTURA

SAHLA LICA NEKE POEZIJE

... "Prazn šofit" je 5. avgusta v dvorani Sokolskega doma pripravil literarni večer. Sodelovali so: Dejan Ujčič, Aleksander Borenovič in Ismet Bekrić iz II. Bistrice, medse pa so povabili Milo Arsenijević in Vero Bakardžić z Reke. Na klavir in flavto sta igrala Bojan Glavina in Adnan Labčević. Sedeže v dvorani so v veliki meri zasedli mlajši poslušalci. Na začetku sta nas nagovorila Dejan in Aleksander - njune pesmi sta brala Dado in Anuša. Ostali nastopajoči so se predstavili sami.

na petkovem literarnem večeru, vanj... bilo vloženo tudi scensko delo... katerih nastopajočih, sem se spet... pričal, da mlada generacija... nemalo bere. Skeptičnost do slo... enskih in tujih tekstov je bila tudi v... primeru več kot očitna. Mladi... niki, z izjemo Ismeta Bekrića, ki piše... ezično za otroke, so se predstavili... z nizanem pesniških drobcev... vez povezav in spominjanja, tako da... pesmi izpadle blede, brezbarvno in... razrazito. Segali so zgolj v subjektivne... ave časa, pri tem pa so pozabili na... zčasnost in na pesem samo, ki naj... bila zaključena zgradba podob v... obli. O tem, kako se giblje njihov... niški svet so govorili na pretirano... en način. Malo več humorja, ... nosti in fantazije jim nikakor ne... kodovalo. Popolnoma so pozabili

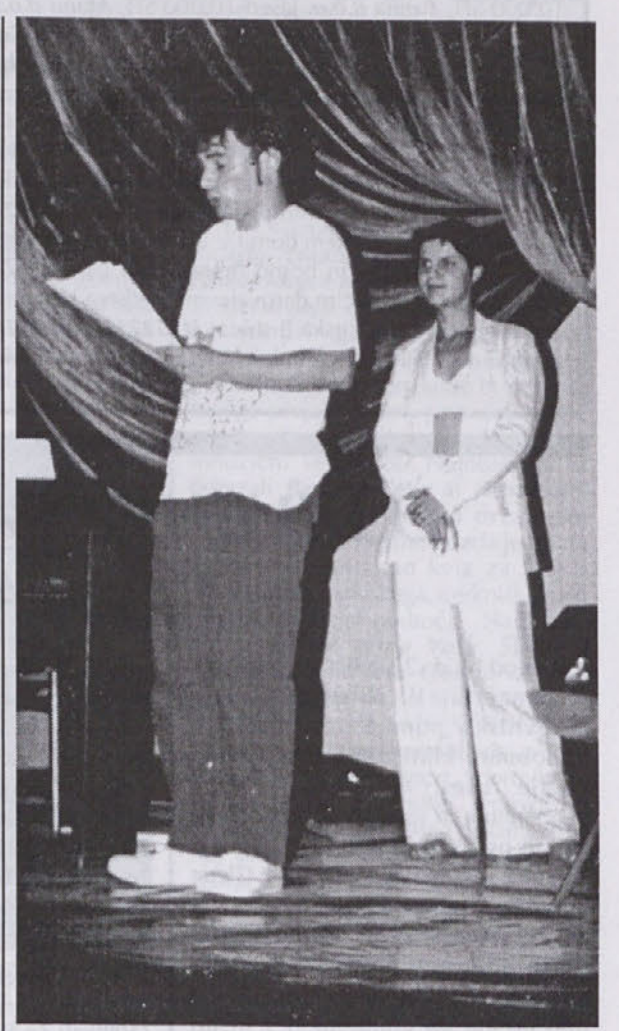
na jezik in igrivost. Dobil sem občutek, da je v prebranih pesmih nekaj popolno šele takrat, ko jim lahko samo še nekaj dodajo, namesto da bi jim ne mogli več ničesar odvzeti. Njihove pesmi izhajajo iz posledic majhnega, nesuverenega, neradikalnega in provincialne koncepcije sveta silno razvlečenih tem. In vendar se da veliko povedati v štirih vrsticah.

Literarna kritika ve, da dokazov v razpravljanju o literaturi ni. So pa razlogi, logika, izkušnja, prepričljivost in inovativnost, čeprav je vse skupaj oblečeno v star plašč. Tudi smiselnosti literature ni mogoče dokazovati in dokazati. Vanjo se po prepričanju mnogih da le verovati. Kulise pa še nikdar niso potrdile vere, kot bi rekel Božo Vodusek.

Branko Zidarič

Aleksander Borenovič in Dejan Ujčič

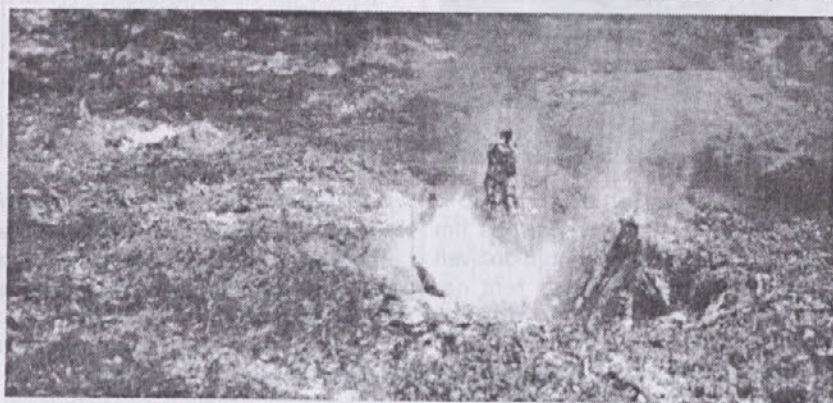
Dado in Anuša

GASILCI SO PREOBREMENJENI IN SLABO OPREMLJENI

Na občini so se v ponedeljek, 8. avgusta, zbrali predstavniki gasilcev (Ado Muha), civilne zaščite (Jože Šircelj), občine (Vojka Lenarčič), policije (Božidar Štemberger) in gozdarske službe (Franc Pfajfar). Pogovarjali so se o tem, kako preprečiti požare v sušnem obdobju, predvsem pa o tem, kdo in kako naj organizira požarno stražo, ker v "ZAKONU O VARSTVU PRED POŽAROM", ki je začel veljati januarja letos, še marsikaj ni določeno in ni jasno kdo naj bi pripravil strokovne ocene o stopnji ogroženosti, da bi lahko izvršni svet ukrepal po načrtih. Zakon ne ločuje različnih področij v Sloveniji. Kraško-primorski del je daleč pred vsemi po stopnji ogroženosti, v zakonu pa ni z ničemer posebno izpostavljen. Na ilirskobistriškem je od torka, 2. avgusta, gorelo na Milanki (6 ha travnate površine), Tuščaku (11 ha borovega gozda), Mejnemu prehodu Starod, Trnovskemu studencu (3,5 ha borovega gozda) in na Obrobi (hrub med Bačem in Knežakom). Na Tuščaku je bil le talni požar, v Trnovskem studencu pa so se vnele tudi krošnje zaradi neočiščenega gozda.

Goreti je začelo v torek (2. avgusta) zvečer. Istočasno sta se pojavila dva požara na Milanki in Tuščaku. Pristojne službe so ugotovile, da je bil vzrok obeh požarov udarec strele, ki je hitro zanel presušeno travo in gozd. Kljub močnemu vetru so gasilci oba požara hitro pogasili, pojavilo pa se je vprašanje kako organizirati požarno stražo. Gasilci so za pomoč pri nadzoru pogorišč prosili gozdarje, lovce in civilno zaščito, ki je organizirala poverjenike po sektorjih (mesto, Bač, Koritnice) za dnevno in nočno akcijo opazovanja in nadzorovanja. Na večkratne pozive po radiu sta se javila le dva prostovoljca, pohvaliti pa je treba prebivalce Trnovega, ki so se odzvali v velikem številu. Šembijecv ni bilo, čeprav je gorelo v njihovi neposredni bližini. 5. avgusta zgodaj zjutraj je ponovno izbruhnil požar na hribu Milanka pri Knežaku, gorelo pa je tudi na Tuščaku nad Il. Bistrico. Pri vasi Šembije ni bilo ob 21. uri zvečer

nobenega sledu o požaru, do 4. ure zjutraj pa se je že močno razširil in verjetno je šlo za podtaknjen požar. Pri gašenju so sodelovala vsa gasilska društva v občini (Il. Bistrica, Jelšane, Vrbovo, Podgora, Podgrad, Knežak in Koritnice). Gasilci so kmalu po omejitvi požara sklicali izredno sejo, sprejeli določene sklepe in imenovali komisijo za ogled požarišč, da bi ugotovili

Pogorišče na Tuščaku. (Foto: D. Cek)

dejansko stanje in se dogovorili za požarno stražo. Pred odhodom komisije na požarišče pa je izbruhnil nov požar pri Trnovskem studencu (6. avgusta), ki se je širil proti vrhu hriba Klobuk.

Gasilci so na sestanku opozorili na velike težave z dotrajanim voznim parkom in opremo, predvsem na neustrezna in zastarela sredstva za zvezo. Zavarovalnice gasilcem ne pokrivajo stroškov popravila vozil (v intervencijah se jih je poškodovalo 8), ki ob takih primerih vozijo po težkih terenih. Gasilcev lastništvo gozda ne zanima, ker so poklicani za gašenje, pozneje pa na njihovih ramenih ostane še požarna straža. Organiziranje požarne straže povzroča v občini velike težave, ker je veliko samozaposlenih, ki jim povračilo osebnega dohodka za čas straže ne pomeni veliko, saj morajo opraviti svoje delo. O tem, koliko ljudi naj bi imela požarna straža v zakonu ni nič določenega, zakon omenja le to, da mora biti v njej gasilec. Zavod za pogozdovanje po novem ne dobiva več sredstev za varstvo pred požari, nima pa tudi več svojih ljudi za to dejavnost. Veliko gozdnih površin so dobili nazaj prejšnji lastniki, ki so že v letih in se za stražo malo zanimajo, obstaja pa tudi

veliko ozemlja, za katerega lastnik še ni znan. Na sestanku so omenili tudi možnost za organiziranje požarne straže s pomočjo Zavoda za zaposlovanje. Policija nima v zvezi s preprečevanjem vstopa v gozd vsakomur nobenih pooblastil. Tako v gozdovih srečujemo veliko Italijanov, nedomačinov in v zadnjem času veliko objestnih motoristov, ki v gozdu nimajo kaj iskati. Možnost zaprtja določenih predelov, podobno kot v sežanski občini, po mnenju predstavnika policije ne pride v poštev, ker bi morali na občinski ravni prej sprejeti ustrezen odlok. V sušnih obdobjih bi za določen čas lahko zaprli le ceste in s pomočjo lastnikov omejili gibanje izven gozdnih cest. Kazni za tovrstne prekrške pa so še vedno majhne in neučinkovite.

PRENOVLJENO ŽUPNIŠČE PODGRADU

Župnišče je po svečani maši v nedeljo, 31. julija, na dan župniškega praznika sv. Jakoba, blagoslovil koprski škof Metod Pirih, že dopoldne pa so blagoslovili novi del podgrajskega pokopališča in obnovljeno mrliško vežico. Staro podgrajskega župnišča, zgrajeno leta 1904, je cerkvi zapustila družina Pirih zapletih okoli nacionalizacije s strani takratne občine Hrpelje je leta 1960 postala dokončna lastnina cerkve. Pred petimi leti, ko je v Podgrad prišel župnik Gabrijel Vidrih, so bile razmere v hiši in prizidku, ki ga je cerkev ob postopnem vaščanov odkupila v sedemdesetih letih, skoraj nemogoče.

Podgrajski župnik Gabrijel Vidrih (levo od škofa) v družbi duhovnikov ministrantov pred vhodom v svoj bodoči dom.

Župnik se je kmalu po prihodu v Podgrad začel pogovarjati z vaščani in dogovorili so se, da bodo župnišče prenovili. Na škofijo je poslal prošnjo in na priporočilo njene gospodarske komisije so začeli pripravljati načrte. Ob pomoči številnih prostovoljcev, ki so pod strokovnim nadzorom opravili rušilna dela s svojimi stroji, so ohranili samo zunanje nosilne zidove. Jeseni

1992 je bila dograjena prva nosilna plošča, glavna dela pa je bilo opravljenih v lanskem in letošnjem letu. Župnišče je dobilo novo oster in sodoben instalacije in notranji omet. V župnišču je urejeno stanovanje, župnik trenjko živi sam, pisarna s knjižnico, arhivom, večnamenski prostor za 50 ljudi in klet. Obnovljeno župnišče manjka samo še oprema in verouk, zunanji omet in ureditev okolice. Pri delu je bilo veliko prihranjenega z izbiro primerne gradbenega materiala, upoštevani pa so bili vsi sodobni standardi od zasnovane do ogrevanja in sanitarij za otroke. Finančna sredstva, celotna investicija je ocenjena na 130 do 140 tisoč SIT, so prispevali vaščani, ki so opravili okoli 1000 ur prostovoljnega dela. Škofija (premostitveni kredit v višini milijonov SIT je bil najet pri Kredi banki). Delovni organizaciji Polierne in Izoterm Plama sta prispevali pomoč v materialu, za stroške organizacije pogostitve ob otvoritvi župnišča pa je poskrbela Krajevna skupnost Podgrad. Vabilu na blagoslovitev prenovljenega župnišča se je odzvalo okoli 500 ljudi. Prisotni so bili duhovniki Dekanije Bistrica, Ivan Boštjančič (SLS), Jože Šircelj (SDSS) in Ivan Živornik (Podgrad).

Koprski škof Metod Pirih blagoslovlja prenovljeno župnišče.

V juliju in avgustu so za nov gasilski dom prispevali naslednji darovalci: Stanislav Skok, Elektroinstalacije 20.000 SIT; Timber Trade d.o.o. Jasen 10.000 SIT; Cvetličarna Miranda Novak 7.000 SIT; Fotoatelj Emil Maraž 10.000 SIT; Gostilna Mašun 5.000 SIT; Ivan Šuštar 5.000 SIT; Trgovina Berni 5.000 SIT; Batista d.o.o. Zarečica 50.000 SIT; Alojz Kovačič, Prevoz blaga 5.000 SIT; Nadja Jenko, Oddajanje turističnih sob 5.000 SIT; Snack Bar PekDolenje 10.000 SIT; Panna d.o.o. Jasen 10.000 SIT; Mano d.o.o. Vrbovo 20.000 SIT; Avtoprevoznik Anton Jaksetič, Podgraje 10.000 SIT; Gostilna Dolenjski potok 30.000 SIT; Zofija Baričič, Oddajanje turističnih sob 10.000 SIT; Frizerski salon Estetika, D. Zemon 5.000 SIT; Logar d.o.o. Jasen 20.000 SIT in Janez Volk, Žaganje lesa, Bač 18.000 SIT.

Obiskali smo približno polovico podjetij in obrtnikov v občini. Vse, ki ste nam obljubili pomoč prosimo, da svoj prispevek nakažete čimprej. Gradbena dela na novem gasilskem domu v Trnovem tečejo, obstaja pa bojazen, da bo zmanjkalo sredstev in bomo morali dela ustaviti. Zahvaljujemo se vsem dosedanjim in bodočim darovalcem. Sredstva lahko nakažete na žiro račun Gasilskega društva Ilirska Bistrica, št. 52210-678-93102 s pripisom "Za nov gasilski dom". Imena vseh darovalcev bodo objavljena v Snežniku.

GD Il. Bistrica

O DIVJIH KOPALIŠČIH V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

V času od 18. do 22. julija je v otroškem dispanzerju Il. Bistrica iskalo zdravniško pomoč več otrok s podobnimi kliničnimi znaki: hudo vnetje ušes, povišana telesna temperatura in splošno slabo počutje. Vse te osebe so se pred nekaj dnevi kopale na akumulaciji Klivnik Il. Glede nato, da so obolele osebe relativno zdravi otroci in da zdravljenje z običajnimi antibiotiki ni prineslo predvidenega izboljšanja (potrebno je bilo poseči po antibiotikih s širšim spektrom delovanja) je dr. Ivica Smajla

pomislila, da gre za okužbo z bakterijami, ki so bolj resistantne, izvor okužbe pa bi lahko bila kopalna voda. 27. julija je higiensko epidemiološka služba skupaj z upravljalcem akumulacije na jezeru odvzela dva vzorca vode za mikrobiološko analizo. Prvi vzorec je bil odvzet iz dotoka smeri Zajelšje, drugi pa na pregradi Klivnik. Analizo je opravil Zavod za zdravstveno varstvo Koper. Po določitvi 4. členu Pravilnika o higienskih zahtevah za kopalne vode (UL SRS 9-11/88) prvi vzorec ne ustreza določilom

zaradi preseženega števila skupnih kolidiformnih bakterij fekalnega izvora MPN v 100 ml, ter zaradi preseženega števila kofornih bakterij fekalnega izvora MPN v 100 ml. Drugi vzorec določilom pravilnika ustreza. Iz vode so bile izolirane še naslednje bakterije: Escherichia colli, Enterobacter species, Klebsiella pneumoniae ter Streptococcus faecalis. Izolirane bakterije so največkrat povzročitelji sekundarnih vnetij, ob zmanjšani telesni odpornosti pa lahko povzročijo obolenje tudi pri zdravih osebah. Pri obolelih osebah se

zaradi nujnosti zdravljenja povzročitelja ni ugotavljalo. Vse osebe, ki so podvržene pogostim vnetnim obolenjem (vnetja ušes, oči, obnosnih votlin) svetujemo, da tovrstnih vod ne uporabljajo za kopanje. V naslednjih dneh bodo odvzeti vzorci še na drugih divjih kopališčih v občini. Stroške analiz trenutno krije Zdravstveni dom Il. Bistrica in Zavod za zdravstveno varstvo Koper. Na osnovi zbranih podatkov in preiskav bo organom sanitarne inšpekcije posredovano poročilo, ti pa naj bi od Izvršnega sveta SO Il. Bistrica zahtevali, da se zagotovijo potrebna sredstva za strokovni nadzor divjih kopališč, če bodo še naprej aktualna. V zvezi z izjavami nekaterih oseb, da je vsa zadeva le "poklicna muha" zdravnika,

naj povemo, da je pravica in dolžnost higiensko epidemiološke službe, da ostalih zdravstvenih služb, da se seznanjene tudi s kvaliteto vode. Ključna ljudje masivno uporabljajo za kopanje, posebno še takrat, ko se pojavijo kakršnekoli indikacije za obolenje večjega števila ljudi. Interes za kopanje je v občini velik, saj si zelo malo ljudi lahko privoščijo odhod na morje - bali v prelepem parku sredi mesta, katerem se je pred leti bleščala voda, pa propada! Zakaj? Morda zato, ker "bodeča neža" v Il. Bistrici ne usahnula!

Higiensko epidemiološka služba
Andreja Rebec, viš. sanit. inšp.
Zdravnik: dr. Ivica Smajla, splošni pediatr.

STARE SLIKE PRIPOVEDUJEJO

180 LET LJUDSKE ŠOLE V TRNOVEM

lahko upravičeno slavimo častljiv jubilej - 180 let prve ljudske osnovne šole v Trnovem, obenem pa tudi začetek organiziranega vzgojno-izobraževalnega sistema na celotnem področju sedanje občine Ilirska Bistrica. Ne le dolga, temveč tudi težka in bogata je bila ta pot. Od skromne enorazredne šole z enim samim učiteljem Josipom Slavičem, ki je v davnem letu 1814 komajda zmogel prenašati svoje znanje peščici od nekaj sto "za šolo godnih" otrok trnovske fare v edini hišnici, ki so ji našli streho v privatni Matajzljevi hiši (sedaj Jurčičeva 4), do današnje podobe solidno organizirane mreže osnovnih šol s stotnijo učiteljev in drugim tisočem učencev v sodobnih in dobro opremljenih šolskih stavbah v Knežaku, Pregarjah, Jelšanah, Podgradu, Kuteževem, ter dvema samostojnima šolama v Il. Bistrici, OŠ Dragotina Ketteja v Trnovem in OŠ Antona Žnidaršiča v Bistrici.

V osemletni vzgojno-izobraževalni poti so vključeni vsi šoloobvezni učenci. Uspešnemu rednemu šolanju je predhodilo tudi predšolsko vzgojno delo v otroških vrtcih. Na OŠ v Bistrici delujejo tudi oddelki s prilagojenim programom. Tako je danes. Kako je zgodba začela? Za predstavitev svoje osnovnega šolstva na jubilejnem bo v jubilejnem letu še objavili priložnosti.

Prva pisana stara slika nas vodi v čas na prelomu stoletja, ko je bila "Ljudska šola v Trnovem" že štirirazredna in v samostojni šolski stavbi (danes Jurčičeva 1), zgrajeni v letu 1866, s kakim ravnateljem - nadučiteljem Martinom Zarnikom, ki je šolo prevzel leta 1873 skupaj s 400 učenci in sedmimi učitelji.

V Trnovem je tedaj delovala tudi samostanska šola, ki so jo leta 1888 ustanovile uboge šolske sestre de Notre Dame. Že prvo šolsko leto so začele poučevati 34 deklet, naslednje leto pa so dobile še drugi oddelk in sprejele sedem gojenk v internat. Pravico samostanske šole dobila v letu 1892. Veliko zanimanja za

samostansko šolo tudi iz širšega prostora (Matulji, Reka, Opatija, Kras) je narekovalo povečanje šole. V letu 1901 so uspeli razširiti in dograditi šolski internat. Šola je kmalu sprejela že 240 učenk in v internat kar 70 gojenk. Imela je celo 8 razredov, II. in III. letnik nadaljevalnega tečaja ter privatni samostojni nemški razred. Samostanska šola je imela za kraj in okolico izreden pomen.

Današnja fotografija je najstarejša znana fotografija domačega učiteljstva iz tedanjega "Postojnskega okraja". Okraj je obsegal šolske občine Il. Bistrica (brez podgorskih vasi, Podgrada in Pregarij), šolske občine Vipava, Senožeče in Postojno s Št. Petrom. Na novo ustanovljeno Okrajno učiteljsko društvo se je zbralo na 1. konferenci 22. junija 1898 v Postojni, da bi proslavilo "zlati jubilej" - 50-letnico vladanja Nj. Veličanstva presvitelega cesarja Franca Jožefa I. Edino znano fotografijo tega dogodka so ohranili v družini Kranjec-Kotoraš v Trnovem in nam jo odstopili v objavo.

Vojko Čeligoj

V množici vsaj sedemdesetih učiteljev in učiteljic postojnskega okraja prepoznamo komaj katerega domačega učitelja. S številkami so označeni: 1 - nadučitelj Martin Zarnik, 2 in 3 - sestri učiteljici Bibijana-Bibka in Alojzija Bisail, poročena Hodnik, 4 - učitelj Rudolf Horvat (ravnatelj trnovske šole v letih 1911-1919), 5 - verjetno Ivan Thuma, ravnatelj postojnske šole in dolgoletni cesarsko kraljevi nadzornik tudi naših šol. Na sliki so gotovo tudi še drugi učitelji trnovske šole. Tedaj so poučevali še Davorin Judnič in Jožef Juvan, upokojeni učitelj. Tu so še učitelji vseh tedanjih šol v naši občini (Prem, Knežak, Vrbovo, D. Zemon, Harije, Ostrožno Brdo in Podstenje). Nam lahko pomagate odkriti še koga? S hvaležnostjo bomo objavili na novo odkrite podatke. Pa še nekaj. Ljudska šola v Trnovem je ob svoji 60-letnici leta 1874 izdala spominsko knjižico, v letu 1888 pa tiskano Letno poročilo. Žal se knjižici nista ohranili. Primerka nima niti Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Če kdo izmed bralcev Snežnika hrani izvod omenjenih knjižic, ga prosimo za njuno kopijo.

Ustanovnem pismu trnovske ljudske šole iz leta 1814 beremo tudi naslednje: "... De skusi poterdjenje visoku zhastitlirvega Tershashkiga ministriata, koker tudi usih shul visharja in nashga sedanjiga Jablanskiga kontona na tretji dan prihodniga mesza Listognoja, bo tukaj v Ternovim razpela ena deshelska po zesariski postavi ali Trivial-shula, v' katiri razredi, bi se mogli uzhit, brati, pisati in rajtati posebno namshku in shkolajni bo mogozhe krainsko, de bi mogli enkrat prov svojie kristianske shkolnosti sastopiti in potem ratali nekateri bol sastopni kmetiji, nekateri shkolari antverharji, nekateri tudi zesarju bol koristni soldatji, koker leti, nekateri zelu nizh nesnaju."

Do leta 1849 je bil pouk na trnovski ljudski šoli nemški. Marčna revolucija leta 1848 in kratka "pomlad narodov" je v javno življenje in v šole prinesla veliko sprememb. Med največjimi pridobitvami je bila vsekakor uporaba narodnega, pri nas slovenskega jezika. Velike zasluge za pouk v slovenskem jeziku na trnovski šoli je imel nadučitelj Leopold Belar.

Belarju učili prvošolci: "Čerkanje, zlogvanje in branje; pisanje, račun z številkami. Pravoslustvo se uči med branjem." Na voljo so imeli 19 ur na teden. Katehet Anton Mejač, zgodnik, je učil na teden 5 ur "površčanski nauk". V prvem razredu je bilo "84 fantov in 60 deklicer". Med njimi pa so bili: "p. d. = pravdobro, d. = dobro, sl. = slabo."

Nagradno vprašanje
Tokrat Vas sprašujemo po imenu in priimku zadnjega slovenskega ravnatelja trnovske Ljudske šole, ki so ga Italijani kmalu po zasedbi naših krajev odpustili. Prva dva bralca, ki nam bosta sporočila pravilen odgovor, bomo nagradili z enoletno naročnino na Snežnik.

Na vprašanje iz julijske številke nismo prejeli nobenega odgovora. Zaradi letnega dopusta smo čakali na vaše odgovore v soboto in nedeljo (16. in 17. julija), pozneje pa, žal, ne več. Stara slika iz julijske številke je bila posneta v dolini Berne.

ŠOLSKO LETO 1993/94 NA OSNOVNI ŠOLI DRAGOTINA KETTEJA
Ko vemo, kaj hočemo, potem najdemo tudi poti, ki vodijo do cilja

Kljub temu da so počitnice v polnem teku, se oziramo na preteklo šolsko leto. Zabeležiti želimo najuspešnejše posameznike in dejavnosti. Med učenci, ki so letos zapustili našo šolo, so si ZLATO PETICO (priznanje za osemleten odličen uspeh) zaslužili: Emanuela Boštjančič, Mojca Kešanski, Simon Rusjan, Metka Šajn in Erik Valenčič.

Na letošnjem tekmovanju za Cankarjevo priznanje (tekmovanje iz znanja materinščine) sta Emanuela Boštjančič in Erik Valenčič dosegla srebrni priznanji. Srebrna priznanja iz

znanja angleškega jezika so si prislužili: Petra Celin, Mladen Erakovič, Roni Jenko in Olivera Prica. Udeležili smo se tudi tekmovanja iz Projectov, nagraden je bil izdelek Mladena Erakoviča. Oh, ta matematika. Kolikokrat je izrečena ta beseda, in s kakšnim prizvokom?! Pa vendar so tudi učenci, ki rečejo: "Matematika je samo igra, ki jo igramo po določenih pravilih." Znanje teh pravil preverjajo vsako leto. Srebrno Vegovo priznanje so letos osvojili Marjan Krebelj, Urška Brožič, Matjaž Kešanski, Karmen Boštjančič, Dejan Vičič in Ana Šlenc.

Na tekmovanjih za Vegovo priznanje je največ pokazala Urška Brožič, ki se je z odličnim 2. mestom na regijskem tekmovanju uvrstila v sam vrh mladih matematikov - prejela je zlato Vegovo priznanje. Za osemletno zvesto sodelovanje pri Kettejevi bralni znački so bili s knjigami obdarjeni Boštjan Batista, Emanuela Boštjančič, Roni Jenko, Mojca Kešanski, Simon Rusjan in Metka Šajn. Zelo dejavni so bili tudi učenci pri geografskem krožku. Raziskovali so kamnito tehnično dediščino v domačem kraju in za svojo nalogo prejeli srebrno priznanje. Lepe uspehe so učenci dosegli pri še vedno množični Veseli šoli. Najbolje sta se odrezali Barbara Cetin in Petra Šajn, ki sta bili nagradjeni na državnem tekmovanju. Ob tednu gozda je bil na Mašunu organiziran kviz za šole s postojnskega, pivškega, cerkniškega in ilirskobistriškega področja. Našo šolo so zastopale Nina Volk, Sabrina Mikuletič in Nina Gostič iz 4. b razreda. Priborile so si 2. mesto in nagradno potovanje v Kočevski pragozd. V okviru interesnih dejavnosti je najbolj razvejan šport. Športniki so se udeleževali občinskih, regijskih in državnih tekmovanj. Med posamezniki naj omenimo Martina Hrvatina in Igorja Rudeža, ki sta postala državna prvaka v lokostrelstvu in Nastjo Zirenstein, ki je na državnem prvenstvu v teku na 60 m dosegla odlično 2. mesto. Iskrene čestitke in veliko prijetnih trenutkov!

Z dvema prijetnima prireditvama so učenci OŠ D. Ketteja v Trnovem zaključili šolsko leto. Pokazali so, kaj so se naučili in ustvarili v tem letu. Z glasnim aplavzom so starši pospremili vse nastopajoče učence šolskega pevskega zbora in skupino, ki je igrala na Orffov instrumentarij.

Kolektiv šole

DOMAČE SLEDI V JULIJCIH

PRVENSTVENE SMERI V KANJAVCU IN VRŠACU

Že davnega leta 1950 so se prvi Bistriški alpinisti vpisali med prvopristopnike do tedaj še nepreplezanih smeri v Vzhodnih Alpah. Rudi Dujmovič in Milan Primc sta skupaj s plezalnimi tovariši pod vodstvom izkušenega alpinista Franca Ceklina prva preplezala nove, po Ceklinu imenovane, smeri v stenah Kanjavca in Vršaca z višinsko razliko od 700 do 1500 m. Podvigi so zahtevali po 20 ur napornega plezanja kar potrjuje, da je šlo za častitljive podvige.

Bistriški fantje **Rudi Dujmovič**, **Milan Primc**, **Lado Milostnik** in **Janko Muha** se še radi spominjajo svojih srednješolskih let na postojnski gimnaziji. Mladostna vedoželjnost in številni planinski izzivi so jih že leta 1949 pritegnili v tedaj nastajajoči Alpinistični odsek postojnskega planinskega društva. Starejši in izkušeni alpinist **Franco Ceklin**, sicer gozdar, je skupino mladih domačinov in Bistričanov znal navdušiti za plezanje v gorah in poskrbel za nujno, čeprav skromno plezalno opremo. Posebej so bili veseli prve najlonske vrvi in plezalnih čevljev, ki so jih dobili od planinske zveze. Prve plezalne izkušnje so si nabirali kar na Soviču nad Postojno pa tudi na enodnevnih izletih v Julijce. V enotedenski turi so temeljito spoznali Julijske Alpe, se spoprijeli s pravimi stenami in se srečevali s priznanimi slovenskimi alpinisti.

K plezalni vnemi jih je bistveno podžgal tritedenski zimski tečaj na Korošici v januarju 1950. Tečaj so vodili znani slovenski alpinisti **Milč Herlec**, **Marjan Perko**, brata **Kavčič** in **Uroš Zupančič**. Iz Postojne so se tečaja udeležili še prof. **Franco Hribar**, njegov brat **Stane Hribar**, **Jože Škodič** in **Tone Valič**. Debel sneg in zimske prilike v gorah so jih le še utrdile v plezalski strasti. Z velikimi obeti so pričakovali

šolske počitnice in skrbno načrtovali nove plezalne naskoke v Julijcih. V dragoceno pomoč jim je bil tedanji predsednik PD Postojna **Ivan Rozman**, ki je še posebej in z veliko ljubeznijo bdel nad nadobudnim planinskim podmladkom v društvu. Prav on je poskrbel za vse potrebno, da so lahko avgusta 1950 postavili štirinajstdnevni tabor v dolini Zadnjice. Od tu se je skupina dan za dnem odpravljala v steno Kanjavca in Vršaca. O treh največjih uspehih te naše skupine beremo v knjigi *PLEZALNI VZPONI / VZHODNE JULIJSKE ALPE (Planinska založba Slovenije, Ljubljana 1970, uredili T. Banovec, M. Kilar, J. Munda in F. Savenc, str. 233-235).*

Rudi Dujmovič se še z nasmehom spominja številnih zgod in nezgod, ki so se jim primerile pri teh plezalskih podvigih, največkrat zaradi premajhnih izkušenj. Tako je napačno prepleten vozil na vrvi, s katerim so v steno dvigali Milkov nahrbtnik s hrano, povzročil zdrs nahrbtnika, ki se je v trenutku znašel dobrih 500 metrov pod steno. Tisti obrok hrane je bil dvakrat prigan, saj je bilo treba splezati po nahrbtniku in se spet vrniti v steno. Janko Muha in Lado Milostnik sta v času omenjenih vzponov žal morala domov in v Postojno zaradi šolskih obveznosti, sicer bi bila gotovo poleg. "Bilo pa je

Slika Jake Čopa: stene Kanjavca, 2569 m (srednji vrh) in Vršaca, 2236 m (desno). Ceklinove smeri z našimi plezalnimi oznakami 70 v Kanjavcu in 72 ter 74 v Vršacu.

to naše najuspešnejše alpinistično poletje. Kasnejše študijske obveznosti so nas vodile v Ljubljano in drugam in nas odtegnile plezanju in morebitnim novim uspehom. Vesel sem alpinističnih podvigov Bojana Počkarja s Prema in dejstva, da sta kar dva naša študenta Fakultete za šport (**Janez Šorc** iz Knežaka in **Iztok Rink** iz Il. Bistrice) diplomirala iz alpinizma. Želim si, da bi vsem tem našim alpinističnim uspehom sledilo čimveč mladih." zaključuje Rudi Dujmovič.

Vojko Čeligoj

ZAHODNA STENA VRŠACA/Ceklinova smer

Prvi plezali Duša Bajc, Franc Ceklin, Rudi Dujmovič, Milan Primc in Tone Valič 17. avgusta 1950. Ocena III-IV, višina stene 700 m, čas plezanja 7 ur.

SEVEROZAHODNA STENA VRŠACA/Ceklinova smer

Prvi plezali Franc Ceklin in Tone Valič 25. junija 1950 (spodnji del), Franc Ceklin, Franc Hribar, Milan Primc in Tone Valič 21.-22. avgusta 1950 (srednji del), Franc Ceklin, Rudi Dujmovič in Franc Hribar 27. avgusta 1950 (zgornji del). Ocena IV, težka orientacija, višina stene 1100 m, čas plezanja 20 ur.

SEVERNA STENA KANJAVCA/Ceklinova smer

Prvi plezali Franc Ceklin, Rudi Dujmovič, Franc in Stanko Hribar 25. avgusta 1950 (spodnji del do Prednje Leve) in 19. avgusta 1950 (gornji del od Prednje Leve do vrha). Ocena III-IV, težka orientacija, naporno, mestoma izpostavljeno, višina stene 1500 m, čas plezanja 20 ur."

Poletni pohod na Snežnik, šestindvajsetič

TOKRAT V MEGLI IN VETRU

Po sončnem vremenu in poletni vročini je prav nedelja, 14. avgusta, obrnila hrbet številnim ljubiteljem Snežnika, ki so se nameravali tega dne udeležiti poletnega pohoda nanj. Nočna nevihta, sicer težko pričakovanim dežjem, se je do jutra umirila, za seboj pa je pustila močno ohlajeno ozračje, na vrhu pa še meglo in veter.

Organizatorji pohoda, občinska športna zveza, domače planinsko društvo in Taborniški rod Snežniških ruševcev, so zjutraj skoraj obupali. Pred avtobusom, ki naj bi pohodnike približal cilju, se je zbrala le peščica vztrajnejšev, do poldneva pa je, kljub vsemu, Snežnik dobil skoraj dvesto vnetih obiskovalcev. Organizatorji so med prisotnimi nagradili najštevilnejšo družino Čeligoj (Mirjam in Marijana s sinovoma Klemnom in Jernejem) in gospo Nado Dovgan iz Brežic, ki je ob pohodnikih iz Kopra, Gorice, Logatca, Trsta, Ljubljane in drugod prišla na vrh od najdlje.

Med pohodniki je bil tudi 78-letni Anton Štefančič iz Jablanice, ki je doživel svoj planinski krst po prvem prihodu na vrh. Slovesno je bilo tudi na spustu, ko je snežniške gozdove ogrelo sonce. Vsaj 150 pohodnikov je obiskalo tudi Črni dol in njegovo kočjo, ki je letos stara že 80 let. Kot Vilharjevo kočjo so jo leta 1914 postavili bistriški planinci. Bila je prva slovenska kočja pod Snežnikom in ena redkih slovenskih postojank na Primorskem. Zgodovino kočje in njeno pomembno vlogo, sedaj za taborniški podmladek, so v sliki in besedi predstavili domači taborniki, ki so skupaj s športnimi animatorji udeležencem pripravili prijeten popoldan s športnimi in razvedrilnimi igrami.

Organizatorji se zahvaljujejo vsem, ki so kljub mnogim težavam pripomogli k uspešnemu vzponu na Snežnik, 77-letnemu Ivanu Skrtu pa, skupaj s prijatelji, želijo, da bi se mu praske, ki jih je dobil ob nerodnem padcu čimprej zacelile, da bo z nezmanjšanim veseljem in korajžjo še velikokrat prišel na vrh Snežnika.

-oj

ČESTITKI

Te dni sta slavila življenjska jubileja marljiva planinca iz Trnovega, JOŽE MATETA 75-letnico

in

JANEZ ŽIBERT 50-letnico.

Obema planinski prijatelji iskreno čestitamo!

Bralcem Snežnika namenjamo lep počitniški pozdrav s šopkom planik z vrha Planinca (1492 m). Domače gore vabijo tudi z obilico planinskega cvetja in enkratnimi razgledi. (foto: Vojko Čeligoj)

Snežnik, avgusta 1994

Kočja na Snežniku, ki je bila že pred desetimi leti oblečena v pločevino, je prav te dni dobila tudi svoj dokončni izgled. Naporna pripravljalna dela in prenos okoli 300 kg barv in potrebnih orodij so opravili domači planinci, strokovna dela na 700 kvadratnih metrih fasade in strehe pa so prevzeli delavci koprškega ličarskega podjetja Habitas. Celoten gradbeni podvig je v domačem planinskem društvu uspešno vodil Zorko Šajn.

Tekst in fotografija: V. Č.

OBRAZI V NALOMLJENEM ZRCALU

CERTIFIKATI
IN DRUGE PRAVLJICE

slovenskega še italijansko državljanstvo) temeljito preučiti vse posledice takega početja, razumem takole; skupaj spravite skupino strokovnjakov: finančnike, pravnike, zgodovinarje, politologe in mogoče še vojnega analitika à la Miroslav Lazanski. Pripravijo vam študijo, ki vam omogoči odločitev brez tveganja. Drugače ne gre. Šušlja se (članek pišem 12. avgusta), da bodo naši dovolili dvojno državljanstvo le tistim Primorcem, ki imajo penzijo pod 23.224 SIT in nimajo drugih dohodkov. Po drugi strani pa v Kopru nestrno pričakujejo obisk Silvia duca di Berlusconi Sorriso Colgate, ki naj bi govoril o italijansko-slovenskem prijateljstvu v stilu: noi ti daremo il nostro duce e il nostro re. Z balkona Ville Loggia bodo potem množici na Piazza Tito delili čokolatne Bacci Peruggina.

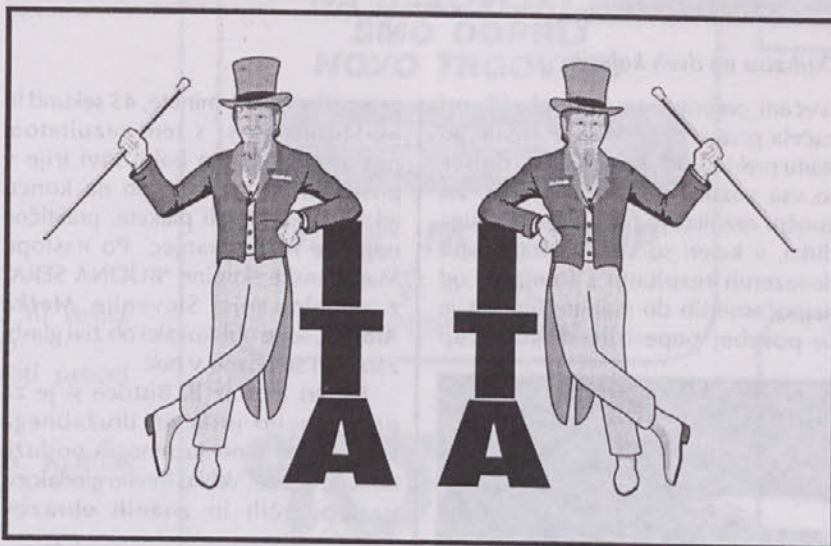
In kaj mislim jaz? Punce na matičnem uradu bodo zelo kmalu potrebovale očala z debelimi stekli, saj bodo od neprestanega pisanja in buljenja v tisti prekleti ekran postale napol slepe, najprej zaradi slovenskih "domovnic", po sedanjih dokumentih za pridobitev italijanskega državljanstva pa jih čaka kdo ve še kaj. Kar je preveč je preveč!

Certifikati. Kličem tako jaz po telefonu Geoffreya Fuchsa, ki je s svojo genialno izjavo, da mora Slovenija čimprej v Evropo in da je 20%. letna inflacija previsoka, dokazal, da so vsi naši ekonomisti zanič. (Po moje bi "pod hitro" morali ukiniti obe naši ekonomski fakulteti.) Ljubek ženski glas iz telefona mi že pred predstavivijo pove, da sem zelo pameten, ker sem prosil njih za nasvet kam s svojim certifikatom. Iz slušalke je zagostolelo: "Najboljše bo, če boste certifikat zamenjali za delnice z največjim

donosom. Za nasvet vam zaračunamo 300.000,00 SIT, ki jih, prosimo, nakažite na naš račun št. ..., račun št. ..., račun ...". Srečen sem odložil slušalko. Žal je čez čas moje navdušenje upadlo. Po daljšem razmišljanju sem prišel do sklepa: najbolje bi bilo, da bi v zameno za certifikat dobil žetone za Casino v Portorožu - bi se vsaj nekaj ur odlično zabaval. Druga možnost bi temeljila na logiki, da je hrana v kasarni s 3000

da je vaša klasifikacija podobna ali enaka moji, prosim da se mi javite pod šifro "300.000 DEM nameravam porabiti za dober kšeft" s pripisom "Jaz denar, ti ideje". (Številke šifre so lahko tudi višje.) Napovedana lestvica izgleda takole:

- na prvo mesto po pomembnosti sem postavil mojega avtomehanika. Primer je tako jasen, da komentar ni potreben.
- Drugo mesto zaseda moj trgovec. Iz stalnega spremljanja reskega časopisja,

vojaki zelo enolična. Če pa se naenkrat hrani samo 60 vojakov, je hrana lahko zelo dobra (ali obratno). Odvisno od kuharja.

Ker vse agencije za odkup certifikatov trdijo, da bodo sredstva vložila v uspešna podjetja je očitno, da kljub množici nezaposlenih delavcev deluje večina slovenskih fabrik zelo uspešno. Predpostavljam, da so v njih zaposleni sami roboti.

V naslednjih vrsticah bom zapisal vrednostno lestvico poklicev in opravil, pomembnih zame osebno. V primeru,

posebno pa rubrike "Primerjava cen", ugotavljam, da so cene izdelkov v bistrških trgovinah dan za dnem nižje, za kar moramo biti našim modrim trgovcem hvaležni tudi mi, Bistričani, potrošniki. Res je, da bodo tako enoletni finančni plani po trgovinah izpolnjeni šele v treh letih. (Včasih sta morali za isti učinek delati skoraj dve generaciji). Toda, kako krasen občutek nas preveča, ko prvič v zgodovini dobimo pri nas kakšno stvar bolj poceni kot v Ljubljani (izjemi sta seveda krompir in zelje). Saj ni za verjeti.

Čestitamo!

- Ranko B. - je prvodostopni iz strukture, ki mi daje plačo. Včasih sem njega učil jaz, danes pa mi on daje lekcije. Moji odnosi do njega so odvisni od višine moje plače. Trenutno so hladni. Nikoli niso bili v točki vrelišča in nikoli v območju hladne vojne. R. B. je strelovod za strukture, katerih kontinuiteto s starimi "kadri" se čuti praviloma v šparanju.

- Branko Zidarič je novinar. Če predstavlja g. Borislav Zelnulović srce tega časopisa, je Branko njegova duša, pa tudi jetra in ledvice. Branko lektorira moje članke. Ko zmanjkuje prostora mi zapiše tekst kar brez odstavkov in vse pisanje lahko preberete v eni sapi. Pri hujših primerih izpusti vsa ločila. Skrajnost racionaliziranja predstavlja krajšanje naslednjega teksta: Jast pišem pismo. Burja piha kot neumna. Trava pa vseeno raste ... To boste brali takole: JBT. Odlika Branka je njegov poglobljen pristop ob opisovanju problemov in odlično poznavanje slovenščine. Zaradi tega lahko postane zelo nevaren. Upam, da ne bo končal kot marsikateri "najboljši sin naše domovine" kje v tujini, mogoče v Ljubljani. Preden se Branko zasmeje trikrat premisli.

-Moj zdravnik. Ko sem imel 17 let je bil na tovrstni lestvici 524. Z leti se je hitro povzpnil. Kot vidite je že na četrtem mestu. Upam, da še dolgo ne bo prišel na prvo mesto. Razmere v katerih dela odgovarjajo 250. mestu na lestvici kar pomeni, da imajo že dolgo vrsto let organizacijo zdravstva v naši občini v rokah 19-letniki.

Sanacija: ob raznih gripah bi lahko vrste čakajočih v ambulanti občutno zmanjšali. Umaknili bi stolice v čakalnicah. Tako bi vzdržali samo tisti, ki imajo vse "šanse" za preživetje. STP (Slovensko telefonsko podjetje) rotim, naj nikar ne postavi javne govorilnice namesto tistega velikega pepelnika pred ambulanto. Zakaj, ni težko uganiti.

- Moj vodovodni inštalater. V naših logih zelo redko bitje. Ilustracija potrebnosti: 3 "spine" na eno sekundo puščajo eno kapljico vode, kar je na dan toliko in toliko litrov vode ali na leto toliko in toliko hektolitrov, kar pomeni toliko in toliko denarja.

- Ivanka in Zdravko. Delamo skupaj v isti pisarni. Zdravko skrbi za zdrav duh v zdravem telesu, jaz pa samo za zdrav duh. Včasih gremo skupaj na pijačo v naš uradni lokal, ki se imenuje "Pri mehi curi" ali bolj moderno "Okrepčevalnica Baša". Uradne lokale imajo vse pomembnejše institucije: Tokovci so hodili k Hladici, Glasbena šola ima "šipo bar", občinarji pa so njega dni oblegali Pizzerijo Park. Znani duhovitež Fric Tomšič (imamo jih še nekaj odličnih, pa se zaradi svojih služb ne smejo preveč "hecati") je nekdanje dogajanje opisoval takole: "Moj znanec preklinja, da bo v stavbo občine vrgel bombo, saj mu je že dovolj čakanja in moledovanja za kakih 300 dokumentov, potrebnih za gradnjo hiše". Odvrnem mu, da bi v takem primeru napravil veliko škodo. "Koristneje bi bilo, če bi bombo lansiral v pizzerijo". Da, da. Časi se menjajo in tudi občinarji so nehali popivati kavo, ko je prišel Blokari in stvar blokiral.

Še dve novički: po vzoru na novoustanovljeno Društvo ljubiteljev živali bodo ustanovili Društvo ljubiteljev ljudi. Sivi panterji bodo ustanovili odsek črnih panterjev. Vanj se lahko vpišejo tisti, ki so se "penzionirali" na podlagi nakupa, dokupa, pa tudi podkupa delovne dobe. Pogoji: starost najmanj 18 let in delovna doba 2 meseca.

D. B.

OBVESTILA

Nedelja, 28. avgusta,
ob 19. uri

SAMOSTANSKA KAPELA

Koncert

Baročnega ansambla

Illyricus

Breda Štemberger - flavta,

Andreja Konjedic - oboa, Vesna

Colazio-Tataj - violina, Dragica

Samsa - čembalo, Adnan

Zubčević - flavta, Mauro Šestan

violončelo, Bojan Glavina -

čembalo; PROGRAM: Pez,

Pepusch, Loillet, Telemann,

Quantz in J. S. Bach)

Sobota, 10. septembra,

ob 16. uri

DOM NA VIDMU

Srečanje mladih

literatov Primorske

Strokovna žirija ZKO Slovenije

bo podala oceno literarnih del

sedemindvajsetih avtorjev.

Najbolje ocenjena dela bodo

brali avtorji.

Petek, 16. septembra,
ob 19. uri

GALERIJA NA VIDMU

Otvoritev razstave

olj na platnu BEATRIZ TOMŠIČ
(Argentina)

GLEDALIŠKO-

GLASBENI ABONMA

ZKO ILIRSKA BISTRICA

vpisuje v gledališko-glasbeni

abonma za sezono 1994/95.

Informacije in vpis: ZKO Il.

Bistrica, Bazoviška 26, tel. 067/

81-250.

VABLJENI!

OTROCI!

V četrtek, 8. septembra, ob
16. uri bo v knjižnici Makse
Samsa javno žrebanje kviza
"KNJIGA V PROSTEM
ČASU". Pridite!!!

NOVOSTI
V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle

Bradford, B. T.: Ženske njegovega življenja (uspešnica); Doneva, T.: Dnevnik gospe Angele; Felc, J.: Radost poslednjih ur; Grisham, J.: Firma (uspešnica); Guzelj, M.: Črtomirice; Haggard, H. R.: Križarska vojna; Jančar, D.: Augsburg in druge resnične pripovedi; Klabund: Borgia; Krušnik, S.: Smeš na vseh poteh - 1150 šal; Malik, P.: Woodyjev kanal; Marc, L.: Črepinje - spominjanje primorskega duhovnika; Percič, T.: Izganjalec hudiča; Ranil, R.: Kako postaneš filmska zvezda; Sterle, V.: Fant, to pa so čakani in pol; Tomazin, I.: Nebo nad Afriko - polet z zmajem s Kilimanjara; Žigon, I.: Življenjski izzivi.

Strokovna literatura za odrasle

Cornell, J.: Približajmo naravo otrokom; Drensek-Sotošek, B.: Celulit - tegoba današnjega časa; Glasser, W.: Kontrolna teorija ali kako vzpostaviti učinkovito kontrolo nad svojim življenjem; Gray, J.: Moški so drugačni, ženske tudi; Hertz, L.: Amazonke v političnem svetu; Huber, B.: Pravi moški zame; Jantra, H.: Vrtni raj na balkonu, terasi in stehi; Klevisar, M.: Spremljanje umirajočih; Kobal, E.: Kemija za vedoželjne; Kubale, V.: Pripravljanje

učiteljev na vzgojno-izobraževalno delo; Margulies, N.: Da, tudi jaz znam risati; Musek, J.: Psihološki portret Slovencev; Narava v osrednji Evropi; Novljan, S.: Šolska knjižnica v izobraževanju; Od Triglava do treh vrhov sveta; O'Hara, G.: Enciklopedija mode; Rastline in živali okrog nas; Rathbone, A.: Windows - okna - za telebane; Starčič, S.: Čas za produktivnost v slovenskih podjetjih; Starman, D.: Direktni marketing; Svoljšak, P.: Soška fronta; Šter, J.: Kaj je moralno; Šuštaršič, R.: Janezovo razodetje ali o treh vrednotah; Tryckare, T.: Velika knjiga o ribolovu; Verbič, B.: Dobrodošli med najboljšimi; Zahrnt, H.: Živeti kot da Bog je.

Leposlovje za mladino

Disney, W.: Alica v čudežni deželi; Najlepše zgodbe Carla Barksa; Ostržek; Praznik tisočerih luči; Zgodbe za lahko noč; Filipović, Z.: Zlatin dnevnik - otroštvo v obleganem Sarajevu; Kunčič, M.: Triglavske pravljice; Pratchett, W.: Kopači - druga knjiga o Nomih; Rotman, G. Th.: Princeska Zvezdana; Zgodba o Vrtismrčku in Šilonoski.

Strokovna literatura za mladino

Nalepnice: Dinozavri; Avtomobili; Psi.

ZANIMIVOSTI

FERRARI MOTORSHOW MAŠUN '94

S ciljem, da bi avtomobilski šport približali tudi tištim, ki ga ponavadi gledajo le iz domačih foteljev, je Ferrari klub Il. Bistrica, ki bo v naslednjem letu poskušal izvesti gorsko hitrostno dirko za državno prvenstvo, s pomočjo kluba AK WEST-OLIMPIJA iz Ljubljane, na Mašunu pripravil srečanje ljubiteljev avtomobilizma. V nedeljo, 7. avgusta, se je na dirki, ki ni štela za nobeno prvenstvo, po nestrokovnih ocenah zbralo okoli 5000 ljudi. Organizatorji so jim pod vodstvom Mira Gardelina pripravili hrano (pečeni vol na ražnju), pijačo, nagradno žrebanje vstopnic, srečelov in modno revijo.

Osrednji del programa, avtomobilska dirka s tekmovalnimi vozili iz državnega prvenstva Slovenije, je potekala po asfaltni gozdni cesti od obračališča na Koreji do križišča s cesto Koritnice-Mašun-Leskova dolina v dolžini 780 metrov. Tekmovanje se je odvijalo v skladu z Mednarodnim športnim pravilnikom (FIA), pravilnikom Prvenstva Republike Slovenije v gorsko-hitrostnem

Daihatsu na dveh kolesih.

svečani otvoritvi pa se je ob 15. uri začela prva vožnja, ki jo je kmalu po startu prekinil dež. Ko se je cesta osušila so vsa vozila startala še enkrat. Za končni rezultat je tako štela le druga dirka, v kateri so vozniki startali po doseženih rezultatih s treninga, od najpočasnejših do najhitrejših, kar je še posebej popestrilo dirko. Hrup

prevozil v času 1 minute, 43 sekund in 66 stotink in si s tem rezultatom prislužil še gorsko kolo. Prvi trije v posameznih razredih so na koncu tekmovalja prejeli plakete, praktične nagrade in šampanjec. Po nastopu Manekenske skupine "BUONA SERA" z aktualno miss Slovenije **Metko Albreht**, so se obiskovalci ob živi glasbi zabavali še pozno v noč.

Ferrari klub iz Il. Bistrice si je za organizacijo dirke in družabnega srečanja po mnenju mnogih prislužil odlične ocene. Veliko število gledalcev, nastopajočih in znanih obrazov

Atraktivna vožnja Slavka Komela.

avtomobilizmu za leto 1994 (AMZS) in posebnim pravilnikom, ki ga je pripravil organizacijski odbor. **21 tekmovalcev je s svojimi avtomobili tekmovalo v štirih razredih: Daihatsu, Clio (nastopil je le Martin Črtalič), do 2000 ccm in nad 2000 ccm.** Prijave, verifikacije, tehnični pregledi in treningi so se začeli dopoldne, po

prirejenih avtomobilov, doseženi časi na semaforju, več komentator in atraktivno obračališče so množici gledalcev izvabljali vzdihne občudovanja. Na progi v obliki osmice so vozniki opravili 3 polne kroge in dosegali čas okoli dveh minut. Najhitrejši je bil **Tomaž Jemc** s svojo MAZDO Familio 323 GTR. Progo je

REZULTATI

SKUPINA II (nad 2000 ccm):
1. Tomaž Jemc (MAZDA Familia 323 GTR) 01:43:66, 2. Darko Peljhan (VW GOLF G60 Rallye) 01:45:30, 3. Lucio Stolli (FORD Escort Cosworth RS) 01:46:15;
SKUPINA I (do 2000 ccm): 1. Slavko Komelj (OPEL Kadett GSI 16V) 01:50:31, 2. Miro Kovič (PEUGEOT 106 Rallye) 01:53:10, 3. Miro Veljak (RENAULT Clio Williams) 01:55:59; CLIO: 1. Martin Črtalič (RENAULT Clio 1.4 RT) 02:00:00; DAIHATSU: 1. Vlado Očko (DAIHATSU Charade TS) 02:05:12, 2. Bogdan Anderluh (DAIHATSU Charade TS) 02:05:19, 3. Janez Jeršin (DAIHATSU Charade TS) 02:05:23.

slovenskega avtomobilskega športa to vsekakor potrjuje. Profesionalno vodenje dirke z izkušenimi časomerilci in starterji je na Mašunu zapustilo pridihi prave dirke in prepričalo prisotne, da bo tako tudi naslednje leto na dirki za državno prvenstvo.

B. Z. (Foto: D. Cek)

FERRARI 348 ts - njegov lastnik Toni Maglica je bil edini, ki ni izneveril organizatorjev.

FERARRI MOTORSHOW MAŠUN '94 PRESS

* Nekateri so dirko, kljub temu, da ni štela za nobeno točkovanje, vzeli zares. Že na treningu je Vojko Hočevar pokazal kako se sposojena mazda 323 pelje po dveh kolesih. Andrej Jereb, najmlajši tekmovalca, pa je s svojim suzukijem pogledal kakšne kvalitete je trava na bližnjem pašniku.

* Slavko Komelj je ponovno nastopil s svojim legendarnim kadetom, ki je še vedno najglasnejši. Njegovi kolegi in nekateri gledalci so v šali dejali, da ga je bilo na Mašunu slišati že takrat, ko ga je Slavko v Novi Gorici postavljaj na prikolico.

* Organizatorji so v vabilu na prireditve obljubljali razstavo avtomobilov znamke Ferrari. Na prostoru, kjer je bila predvidena razstava, so si radovedneži ogledovali tri robačev lepotce. Eden izmed njih je bil prava "plemenita mašina", druga dva pa sta nosila oznaki mazda RX 7 in honda NSX. Prvo je pripeljal Bojan Turk, drugo pa Andrej Pegoz, eden od direktorjev ljubljanskega predstavništva podjetja Diamond.

* Najboljši v posameznih kategorijah so prejeli praktične nagrade in nepogrešivi šampanjec. Na koncu vsake dirke morajo zamaški lete daleč v nebo. Na Mašunu je največji šampanjca dobil Tomaž Jemc (14 litrov). Zanimivo je, da je mazda, ki ga je v letošnji sezoni večkrat pustila na cedilu, ubogljivo prenašala njegovo težko nogo prav na dirki, ki ni štela za nobeno prvenstvo.

* Miro Kovič je na Mašunu prvič pogнал svoj novi peugeot 106. Izjemno drzna vožnja mu je prinesla 2. mesto v skupini do 2000 ccm. Prave težave pa so se začele pri odpiranju steklenice šampanjca. Mu je končno le uspelo; je veselja poleg sotekmovalcev poškrabal še sebe.

* Kranjčan Bojan Turk se je na dirko pripravil kot da bi šlo za državno prvenstvo. Stara želja, da bi bil vsaj enkrat boljši od Miroja Grada in Vojka Hočevarja se mu je le delno izpolnila. Grada na Mašunu ni bilo, Hočevarja pa je prehitel zgolj zaradi tega, ker mu je po akrobacijah na treningu v tekmovalni vožnji uspelo podreti ciljni drog.

* Za prekinitev dirke je poleg dežja poskrbel tudi Vojko Hočevar, ki je namesto z imprezo nastopil z mazdo 323 in povzročil časomerilcem precej sivih las. V silni tekmovalni vnetosti jim je podrl fotocoelico.

* Med premori so se pred gledalci podili tudi modeli na daljinsko vodenje in pogonom na metanol. Motorji teh miniaturov se vrtijo kar nekaj desetkrat hitreje od hrumečih strojev v tekmovalnih avtomobilih. Če bi imeli vgrajene merilce bi pokazali od 21 do 36 tisoč vrtljajev.

* Velika posebnost srečanja na Mašunu je bil tudi vol, pečen na žaru. Ker ga je med pečenjem nekoliko zmočil dež, so ga postregli kar z nenaročeno obaro.

90 LET ROZE ZAJC

Roza Zajc bo 31. avgusta 1994 praznovala devetdeseti rojstni dan. Rodila se je v "Dvorani" pod kostanji, ko je bila zgradba še čisto nova in so v njej živeli gosposki ljudje. V družini borcev proti fašizmu in kulturnih delavcev ji ni bilo nikoli dolgčas, saj je imela za družbo štiri brate in šest sester. Tudi sama je delala v kulturi. Spominja se, kako je prepisovala drame in komedije, ki so jih režirali njeni bratje, zvečer pa je hitela na vaje domačega pevskega zbora, če ji članstvo v sokolskem društvu ni jemalo preveč časa. Službovala je v bratovi notarski pisarni v Šoštanj, poklicno pot pa je končala kot uslužbenka gozdne uprave v Il. Bistrici z dopolnjenimi 62. leti. Vedno je živela redno in skoraj 30 let je vstajala ob štirih zjutraj. S kakim posebnim zdravjem se ni mogla nikoli

pohvaliti. Cela štiri leta je preležala v postelji, sicer pa stara modrost pravi, da moraš biti vse življenje bolan, če hočeš dočakati visoko starost. Gospa Roza v nobenem primeru ne kaže svojih let, čeprav sama pravi, da je prišla v obdobje življenja, ko ji "... pešajo oči in moči, duh in sluh ...", vendar s svojim vsakodnevnim početjem dokazuje nasprotno. Še zmeraj bere, rušuje križanke in kot vsi upokojevci posedla pred televizorjem. Pogosto se sprehaja ob ograji domačega balkona, čeprav je noge ne nesejo več tja, kamor bi rada. Govori angleško, francosko, italijansko (včasih pokramlja s sestrama, ki živi v Italiji), nemško, srbohrvaško in še zmeraj poučuje svojo prapravnukinjo. S svojo pokončno držo je ohranila pripadnost slovenstvu v času okupacije Primorske, ko je italijanske oficirje učila peti slovenske pesmi. Prijatelji in sokrajani ji za visok življenjski jubilej iskreno čestitajo in ji želijo še veliko lepih in zdravih let. Dobro srečo ji želi tudi uredništvo Snežnika. (Foto: Z. Slapšak)

SNEŽNIK

UREDNIŠTVO: Bazoviška 40
66250 Il. Bistrica

NAROČILNICA

Ime in priimek _____

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov: _____

V _____, dne _____

Podpis: _____

COMMERCE
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica
GRAFIČNI ATELJE Bazoviška 40
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124
PAPIRNICA - LINEA ART Bazoviška 19
tel/fax. 067/42-077

KOZLEK

PROIZVODNJA - TRGOVINA - STORITVE d.o.o.

Rozmanova 19, II. Bistrica

TEL., FAX 067/41-630

VSE ZA KMETIJSTVO IN VRTNARSTVO
KRMILA, GNOJILA, SEMENA,
ZAŠČITNA SREDSTVA.....

NOVI STROJI IN KOMISIJSKA PRODAJA
KMETIJSKE MEHANIZACIJE

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 66250 Ilirska Bistrica
Telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

Večina Slovencev še vedno ni rešila vprašanja, kaj z lastninskim certifikatom. Ker je možnosti precej, je odločitev še težja.

PRIMORSKI SKLADI d.o.o. KOPER smo družba za upravljanje z investicijskimi skladi. Sedaj ustanovljamo svojo prvo pooblaščenno investicijsko družbo **MODRA LINIJA d.o.o. KOPER**, ki bo zbirala lastninske certifikate.

Kako in kje vložiti vaše certifikate kaj boste investitorji pridobili znanje, če nam ga boste zaupali ter za vsa druga vprašanja in informacije smo vam med delavniki na voljo:

- na sedežu podjetja **SUMA INŽENIRING d.o.o. ILIRSKA BISTRICA**, Bazoviška 18 in na telefonski številki 067/41-504;
- na našem sedežu **PRIMORSKI SKLADI d.o.o. KOPER**, Pristaniška 8 in na telefonski številki 066/37-764.

Primorski skladi d.o.o. KOPER

Upravljanje z investicijskimi skladi

Z upravljanjem vaših certifikatov gradimo bogastvo bodočih generacij.

Pišejo se vam dobri časi.

PURPLATEX
d. o. o.

Radljišče 51, 66243 Obrov, Telefon 066/83-420, Telex 34462 Sudest SLO, Telefax 066/83-440

PODBEŽE 39 - ZALČI
66250 IL. BISTRICA
tel. 067/82-402
fax. 067/81-285

Ugoden nakup:

- gradbenega materiala
- vodoinstalacijskega materiala
- materiala za centralna ogrevanja
- italijanska keramika
- teraco ploščice
- topli podi

**MONTAŽA VODOINSTALACIJ,
CENTR. OGREVANJ,
KLIMA NAPRAV,
OGLEDI IN SVETOVANJE
NA BAZOVIŠKI 4a
SMO ODPRLI
NOVO TRGOVINO**

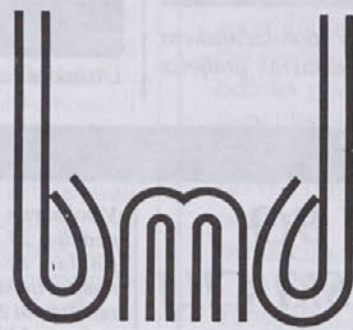
MOŽNOST NAKUPA
NA OBROKE

Urnik: **NON STOP**
8 - 18
SE PRIPOROČAMO

TOPLIS

POLIURETANI
POLIURETANI - PLAMA *plama*

KSP
ILIRSKA BISTRICA

BMD INŽENJERING

PIZZERIA

Coccolo

PODGRAD, TEL.: 067/85-720

transport terminal

ilirska bistrica

ProVITA^o

Inženiring d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica
Adamičeva 4
tel. 067/41-820

Skupščina občine
Ilirska Bistrica

PEKARNA
Ilirska Bistrica

Adriatic^o
zavarovalna družba d.d.

adriatic-damia
Bazoviška 1, tel. 067/41-924
Vem, da mi bo ob strani stala
dobra zavarovalnica

primorje
ajdovščina
ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

**CENIK OGLASOV V
SNEŽNIKU**

1. polovica strani	28 x 17 cm	28.000 SIT
2. četrtina strani	14 x 17 cm	14.000 SIT
3. osmina strani	14 x 8,5 cm	7.000 SIT
4. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	3.500 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%. Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokličite "GA commerce", Bazoviška 40, Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/81-297

SNEŽNIK

Naslov uredništva: Bazoviška 40, 66250 Ilirska Bistrica, tel. 067/81-297, tel/fax. 067/41-124
Ustanovitelj: Borislav Zejnullović
Izdajatelj: "GA commerce", Bazoviška 40
Glavni in odgovorni urednik: Borislav Zejnullović
Uredniški odbor: Dimitrij Bonano, Vojko Čeligoj, Zdravko Debevc, Franc Gombač, Ivko Spetič /predsednik/, Sergij Slenc
Urednik, novinar in lektor: Branko Zidarič
Tehnični urednik: Raymond Fabijanič
Tisk: "GA commerce" Ilirska Bistrica
Naklada: 1200 izvodov

KARATE

MEDNARODNI TURNIR V MURSKI SOBOTI

Na turnirju, ki ga je organizirala KARATE ZVEZA SLOVENIJE, je v soboto, 18. junija, sodelovalo 9 državnih reprezentanc (Avstrija, Italija, Slovenija, Hrvaška, S.K.I.F. Slovenija, Madžarska, Nemčija, Turčija, Slovaška). Poleg navedenih reprezentanc je na turnirju sodelovalo tudi 24 klubov iz Slovenije in prej navedenih držav.

V štirih kategorijah je nastopilo 231 tekmovalcev, sam turnir pa je trajal od 9. do 21. ure zvečer. Tekmovalci Karate kluba Teles iz Ilirske Bistrice so na pot odšli v soboto zgodaj zjutraj, nazaj pa so se vrnili v nedeljo. Skoraj vsi klubi in reprezentance so na tekmovalni dan prišli dva ali tri dni prej in se nastanili v murskosoboškem hotelu Diana, v naši občini pa za podobne pogoje sploh ni finančnih sredstev. Kljub naporni sezoni in utrujajoči vožnji so se ilirskobistriški karateisti odlično odrezali. **Kristofer Štemberger** in **Vojka Šestan**, ki sta tekmovala za slovensko reprezentanco, sta v močni konkurenci posameznikov zasedla 3. in 4. mesto, **Robert Čurlič** pa je bil četrti. Starejši pionirji (**Miroslav Derajič**, **Mladen Kablar** in **Ivo Tijan**) so se uvrstili na 3. mesto. V ekipni konkurenci smo dosegli velik uspeh - **Vojka Šestan**, **Kristofer Štemberger** in **Robert Čurlič** so Karate klubu Teles priborili 1. mesto. S tem mednarodnim turnirjem smo zaključili spomladanski del letošnje

tekmovalne sezone. Vse rezultate smo dosegli izključno z garaškim delom ob pomoči sponzorjev (TELES, TRIST, UNIKAT, KSP, PLAMA ...).

Prav na koncu izredno uspešne sezone je **Ljubo Javoršek** v imenu Karate zveze Slovenije **Kristoferja Štembergerja** in **Vojko Šestan** uvrstil na seznam nacionalne reprezentance za nastop na SVETOVNEM PRVENSTVU V KARATEJU, ki bo decembra letos v Maleziji. Brez finančne pomoči s strani Skupščine občine Il. Bistrica ne bo šlo, sicer pa je bilo o tem govora že na sprejemu pri predsedniku izvršnega sveta **Jožetu Rolihu**, tako da lahko upamo na razumevanje. Kaj bi njuna udeležba na svetovnem prvenstvu pomenila za našo občino lahko vsak, ki objektivno razmišlja, zaključi sam.

Vsem športnim kolektivom v občini želimo na začetku jesenske sezone veliko tekmovalnih uspehov in športne sreče, pa naj bo to zadnja nogometna ali pa super balinarska liga!

Stojan Šestan

Tekmovalna ekipa Karate kluba Teles z osvojenimi priznanji v spomladanskem delu tekmovalne sezone. V sredini stoji **Andrej Bergoč** - predstavnik podjetja TELES, ki je naš pokrovitelj.

ŠPORTNA REKREACIJA

5. KOLESARJENJE Z GORSKIMI KOLESI

Športna zveza Ilirska Bistrica v okviru športnih prireditev, ki jih organizira skozi vse leto, prireja v nedeljo, 4. septembra 1994, 5. KOLESARJENJE Z GORSKIMI KOLESI s startom ob 9. uri na Črnih njivah nad Il. Bistrico.

Pot bo kolesarje vodila po cesti proti Sviščakom, mimo Črnega dola, po gozdnih poteh do Trnovske bajte in nazaj na Črne njive. Proga je dolga okrog 35 kilometrov in je primerna za dobro pripravljene rekreativne kolesarje. Smeri in poti bodo označene,

organizatorji pa bodo poskrbeli tudi za spremstvo in tehnično pomoč.

Na koncu kolesarjenja bo pripravljeno okrepčilo za vse udeležence. Prijavnina znaša 500 SIT. Prijave bomo zbirali na Črnih njivah pred startom od 8. do 8.45.

Utrinki z lanskoletnega gorskega kolesarjenja.

STRELSTVO

IZREDEN USPEH ANDRAŽA LIPOLTA

O uvrstitvi **Andraža Lipolta** na Svetovnem mladinskem prvenstvu v streljanju na glinaste golobe v sredo, 27. julija v italijanskem Fagnanu, so poročali že vsi slovenski mediji. Po zadnjih uradnih rezultatih sicer deli 6. mesto s še dvema tekmovalcema, vendar je tudi ta dosežek za bistriški šport izreden uspeh.

Andraž je po merilih Športne zveze Slovenije kategoriziran športnik državnega razreda. S tem rezultatom bo napredoval v perspektivni, če ne celo v mednarodni razred. Istočasno omenjam tudi drugo kategorizirano športnico, prav tako iz SD 4. junij - Trap sekcija **Tamara Matko**. Tamara ima do konca septembra status kategorizirane športnice mladinskega razreda (2. mesto na državnem prvenstvu).

Več o Andraževih uspehih in bistriški Trap sekciji si boste lahko prebrali v naslednji številki Snežnika.

Andražu Lipoltu iskreno čestitamo v imenu Športne zveze, športnikov in občanov in mu želimo še več uspehov in podpore v nadaljnji karieri.

NOGOMET

EKIPA NK TRANSPORT BO POSKUŠALA DOSEČI LANSKI CILJ

Nova tekmovalna sezona bistriških nogometašev je pred vrati. NK Transport bo ponovno naskakoval 1. mesto v Primorski nogometni ligi in tako poskušal doseči lanski cilj - uvrstitev v 3. ligo. V pripravljalnem obdobju je članska ekipa odigrala že nekaj trening tekem pred domačim občinstvom in izžrla solidne rezultate.

S prvoligašem Primorje iz Ajdovščine so igrali neodločeno (3 : 3), NK Cerknico, člana ljubljanskega tekmovalnega področja so premagali z rezultatom 2 : 1, z ekipo Korotan Italiana (Vodice-Šempas), ki nastopa v 3. ligi pa so igrali 1 : 1.

V torek, 16. avgusta, so bili izžrebani tudi pari v novem prvenstvu. NK Transport bo v prvem kolu gostil ekipo NK Avtoplus iz Tolmina. Tekma bo v nedeljo, 4. septembra, v Ilirski Bistrici.

NK Transport bo v novem prvenstvu nastopal še s tremi mlajšimi selekcijami. Mladinska liga bo s tekmovalni začela 11. septembra, ekipa NK Transport pa bo v prvem krogu prosta. Za kadetsko ekipo in vrsto mlajših pionirjev tekmovalni koledar še ni določen.

V pokalnem tekmovalju je NK Transport v nedeljo, 31. julija, izpadel v šestnajstini finala. Poraz proti renomiranemu nasprotniku NK Maribor-Branik z rezultatom 2 : 3 je takorekoč uspeh. Težko se je znebiti občutka, da so Mariborčani podcenjevali domače igralce. Če bi Transportovi igralci v zadnjih minutah izenačili rezultat, bi 1200 gledalcev lahko gledalo še podaljške. Foto: P. Nikolič

ŠOLSKE ŠPORT

ŠPORTNI KROŽKI NA OSNOVNIH ŠOLAH

Počitnice bodo vsak čas mimo in z novim šolskim letom se ponuja možnost športno udejstvovanja v okviru športnih krožkov na osnovnih šolah. Na Športni zvezi bomo v dogovoru z osnovnimi šolami in klubi pripravili program dejavnosti v katere se bodo učenci na novo vključili ali pa nadaljevali s tečajji in treningi.

KARATE (na vseh osnovnih šolah), začetni tečajji in treningi za tekmovalce in tekmovalke od 1. do 8. razreda; **NOGOMET** (OŠ A. Žnidaršič, D. Kette in Podgora Kuteževo), osnovni treningi učence od 1. do 3. razreda, treningi mlajših pionirjev (4. do 6. razred), treningi starejših pionirjev in kadetov (7. razred osnovne šole do 1. razreda srednje šole); **LOKOSTRELSTVO** (OŠ D. Kette, A. Žnidaršič in R. Ukovič), začetni tečajji in treningi za tekmovalce in tekmovalke od 1. do 8. razreda; **STRELSTVO** (OŠ D. Kette in A. Žnidaršič), treningi za mlajše in starejše mladince od 5. do 8. razreda; **TENIS** (OŠ A. Žnidaršič in D. Kette), začetni in nadaljevalni tečajji vseh učencev in učenek od 1. do 8. razreda; **NAMIZNI TENIS** (OŠ A. Žnidaršič in D. Kette); **ATLETIKA** (OŠ D. Kette in A. Žnidaršič), učenci in učenke 3. in 4. razreda, učenci in učenke od 5. do 8. razreda; **KOŠARKA** (OŠ D. Kette in A. Žnidaršič), mlajši (5. in 6. razred) in starejši (7. in 8. razred); **ŠAH** (OŠ D. Kette in A. Žnidaršič).

Več informacij o časovnem razporedu krožkov, treningov in kraju vadbe bodo učenci dobili od učiteljev športne vzgoje in mentorjev krožkov, oziroma trenerjev iz klubov.

Zdravko Debevc